

KONINKRIJK BELGIE

*1^e rapportage aan het Parlement
over het
Derde Nationaal Actieplan 'Vrouwen, Vrede, Veiligheid' (2017-2021)*

2017

INHOUDSTAFEL

1. Inleiding	3
2. Voornaamste verwezenlijkingen.....	4
3. Rapportagematrix per doelstelling.....	7
DOELSTELLING 1: Bevorderen van de implementatie van het internationaal normatief kader.....	7
DOELSTELLING 2: Integreren van de genderdimensie in de Belgische acties rond conflict, vrede en veiligheid	18
DOELSTELLING 3: Strijden tegen alle vormen van geweld ten aanzien van vrouwen en meisjes, in het bijzonder seksueel geweld	37
DOELSTELLING 4: Bevorderen van de deelname van vrouwen aan processen rond conflict, vrede en veiligheid.....	48
DOELSTELLING 5: Ondersteunen van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda	58
DOELSTELLING 6: Opvolgen en monitoren van de uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda en het NAP.....	64
4. BIJLAGEN	66
Bijlage 1: Afkortingen	67
Bijlage 2: Documenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda.....	70

1. Inleiding

Het ‘Derde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2017-2021)’ zet de goede praktijk verder waarmee bij het vorige Nationaal Actieplan (NAP) begonnen is: de rapportage aan het Parlement. Deze is zowel een instrument dat de betrokken departementen de mogelijkheid biedt hun eigen vorderingen te monitoren, als een middel om de bevolking (in eerste instantie vertegenwoordigd door het Parlement en het maatschappelijke middenveld) te informeren over de voorziene en uitgevoerde acties. Deze rapportage aan het Parlement voldoet ook punt 2 van resolutie 5-665/5 van de Commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging van de Senaat. Dit punt vraagt om het Parlement op de hoogte te houden van de geboekte vooruitgang.

De rapportage volgt de structuur van het derde NAP. Ze is onderverdeeld in dezelfde 6 doelstellingen en herneemt alle 37 actielijnen. Per actielijn wordt er voor de vermelde indicatoren aangegeven welke acties er uitgevoerd zijn en dit per betrokken departement. In het geval van bepaalde gezamenlijke acties is de informatie van verschillende departementen samengevoegd, om onnodige herhalingen zo veel mogelijk te voorkomen.

De indicatoren die in het NAP en deze rapportage opgenomen zijn, houden ook rekening met die indicatoren van de EU en de VN inzake resolutie 1325 die betrekking hebben op acties van de Lidstaten.

Deze rapportage bevat informatie over de periode januari – december 2017.

Een lijst met afkortingen is opgenomen in bijlage 1 en referenties naar beleidsdocumenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda in bijlage 2.

2. Voornaamste verwezenlijkingen

Zoals de rapportagematrix onder punt 3 aangeeft, heeft België in 2017 een hele reeks acties uitgevoerd om het thema ‘Vrouwen, Vrede en Veiligheid’ te ondersteunen. Om een idee te geven van de verwezenlijkte acties worden hieronder enkele voorbeelden per doelstelling aangehaald.

Doelstelling 1. Bevorderen van de implementatie van het internationaal normatief kader

België volgde in 2017 verschillende vrouwenrechteninstrumenten zoals de Commissie voor de Status van de Vrouw en de Conventie van Istanbul actief op. Internationaal plaatste het vrouwenrechten op de voorgrond, onder andere tijdens de *Universal Periodic Reviews* van derde landen en de verschillende interventies in het kader van de Mensenrechtenraad, de Veiligheidsraad en de Algemene Vergadering van de VN. Speciale aandacht bleef hierbij uitgaan naar de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen. In Burkina Faso en Guinee werden ook concrete projecten rond dit thema ondersteund. Binnen België werden verschillende acties georganiseerd om vrouwelijke genitale verminking tegen te gaan. De bijdrage aan de algemene middelen voor UN Women werd verdergezet en projecten van dit VN-agentschap werden gefinancierd in Mozambique, Rwanda, Marokko en Palestina. In Mali zit België samen met UN Women de thematische groep van de donoren rond gender voor. De Belgische expertise rond gendergelijkheid werd bilateraal gedeeld met onder andere Marokko, Mexico, Niger, Zuid-Korea en Qatar.

Doelstelling 2. Integreeren van de genderdimensie in de Belgische acties rond conflict, vrede en veiligheid

De uitvoering van de ‘wet *gender mainstreaming*’ in België werd verder ondersteund, onder andere via de coördinatie van rapporten, de deelname aan werkgroepen en bilaterale bijeenkomsten en de organisatie van opleidingen rond gender en *gender mainstreaming*. Het genderspect werd opgenomen in verschillende basisopleidingen en verdergezette opleidingen. De genderdimensie werd geïntegreerd in de toekenningsvoorwaarden voor subsidies rond ontwikkelingssamenwerking. Blijvende aandacht werd besteed aan de genderdimensie in de werkzaamheden rond radicalisering en in de opvang en begeleiding van vluchtelingen en de begunstigden van hervestigingsprogramma’s. België pleitte op internationaal niveau voor het toekennen van een betere plaats voor de genderdimensie in het kader van een geïntegreerde en coherente benadering van vredesopbouw.

Doelstelling 3. Strijden tegen alle vormen van geweld ten aanzien van vrouwen en meisjes, in het bijzonder seksueel geweld

België ratificeerde in 2016 het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) en riep andere landen op dit ook te doen. Het NAP ter bestrijding van alle vormen van gendergerelateerd geweld 2015-2019 is opgesteld binnen het kader van dit Verdrag.

Tijdens verschillende interactieve en landenspecifieke dialogen vestigde België de aandacht op de strijd tegen alle vormen van geweld tegen vrouwen tijdens en na gewapende conflicten. Tijdens de junisessie van de Mensenrechtenraad werd steun uitgesproken voor het mandaat van de Speciale Rapporteur inzake geweld tegen vrouwen. België nam ook actief deel aan verschillende internationale conferenties over de strijd tegen alle vormen van geweld, waaronder het symposium *'Ending Domestic Violence in Europe: Implementing Strategies for Protection and Prevention'* in Brussel, de opleiding *'Gender Violence and Equal Access to Justice'* in Mexico en de workshop *'Empowering equality bodies and violence against women'* in Tbilisi. Er werd ook financiële steun gegeven aan onder andere het *Observatoire National de la Violence à l'Égard des Femmes* in Marokko en het bilaterale programma voor strijd tegen seksueel geweld in de Congolese provincies Bandundu, Equateur en Tshopo. In Oeganda werd aandacht besteed aan de bestrijding van seksueel en gendergerelateerd geweld in het kader van acties rond onderwijs.

Doelstelling 4. Bevorderen van de deelname van vrouwen aan processen rond conflict, vrede en veiligheid

Er werd een verbetering opgemerkt bij het percentage vrouwelijke kandidaten en laureaten voor het diplomatenkorps, dankzij enkele specifieke maatregelen zoals het meer genderneutraal maken van het diplomatiek examen en extra aandacht voor gender in de promotie van de FOD Buitenlandse Zaken als werkgever. De Belgische defensie en politie bleven vrouwelijke militairen en politieagenten in de kijker zetten. Met het oog op een deelname aan een civiele crisisbeheersingsmissie, werden vrouwen extra aangemoedigd om de voorbereidende *Basic Generic Training* voor dergelijke missies te volgen.

België bleef zich inzetten om het aantal Belgische vrouwen in het VN-systeem, in het bijzonder op hoge posten, te verhogen door een actieve ondersteuning van de kandidaturen van Belgische vrouwen. Het maakt ook deel uit van de vriendengroep rond genderpariteit die ideeën en initiatieven uitwisselt voor het bevorderen van vrouwen in leidinggevende functies in VN Vredesmissies en ondersteunde in de partnerlanden projecten rond de deelname van vrouwen aan besluitvorming.

Doelstelling 5. Ondersteunen van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda

In juli 2017 werd het derde NAP Vrouwen, Vrede en Veiligheid voorgesteld op de Ministerraad. Over dit nieuwe NAP werd in december 2017 samen met het Actieplatform 1325 een rondetafel georganiseerd. Daarnaast heeft België bijgedragen aan de opstelling en implementatie van het NAP 1325 in Palestina, en aan een herziening van het NAP in de Democratische Republiek Congo en ondersteunde projecten van UN Women in de Democratische Republiek Congo en Mali rond vrouwenrechten, vrede en veiligheid en

de implementatie van resolutie 1325. Daarnaast is het in Marokko en Mozambique ook betrokken bij projecten rond indicatoren binnen het domein van vrouwen, vrede en veiligheid. Op multilaterale fora en in bilaterale onderhouden met vertegenwoordigers van andere landen pleitte België voor de uitvoering van de resoluties inzake Vrouwen, Vrede en Veiligheid en drukte daarbij zijn bereidheid uit om goede praktijken uit te wisselen. Er werd actief deelgenomen aan de vergaderingen van de EU Informal Task Force on UNSCR 1325 en diens werkgroep over de herziening van het EU-kader rond vrouwen, vrede en veiligheid. België is voor de periode 2017-2019 voorzitter van het NATO Committee on Gender Perspectives.

Doelstelling 6. Opvolgen en monitoren van de uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda en het NAP

De taskforce Vrouwen, Vrede en Veiligheid kwam bijeen in januari en in december 2017. Het rapport over de uitvoering in 2016 van het tweede NAP inzake Vrouwen, Vrede en Veiligheid werd bezorgd aan het Parlement. België maakte ook een bijdrage over aan UN Women voor het rapport van de VN Secretaris-Generaal over de vooruitgang in het domein van Vrouwen, Vrede en Veiligheid.

3. Rapportagematrix per doelstelling

DOELSTELLING 1: Bevorderen van de implementatie van het internationaal normatief kader

1.	Verzekeren dat verdragen die de verbetering van de situatie van vrouwen en hun ‘empowerment’ beogen in aanmerking worden genomen.	
1.a.	In België de internationale verdragen die de rechten van vrouwen verzekeren toepassen.	
	Periodieke rapportering onder CEDAW.	
	De volgende rapportage van België aan het CEDAW-comité zal in november 2018 plaatsvinden.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
	Opvolgen relevante vragenlijsten en rapportagevragen.	
	België heeft een bijdrage geleverd voor het rapport van de VN Secretaris-generaal over de vooruitgang in de tenuitvoerlegging van VNVR resolutie 1325, zoals gevraagd in VNVR resolutie 2122 (2013) en 2242 (2015). Het IGVM heeft in april 2017 de bijdrage inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen en de strijd tegen geweld op vrouwen gecoördineerd voor het 6 ^e periodiek verslag voor Internationale Pact inzake burgerrechten en politieke rechten en het 4 ^e periodiek verslag voor het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en ontorende behandeling of bestraffing.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
	Opvolging Verdrag van Istanbul.	
	Op 24 januari 2017 organiseerde het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, met steun van het IGVM en de provincie Antwerpen, een studiedag rond het Verdrag van Istanbul. Deze studiedag was specifiek gericht naar de directies en het middenkader van de CAW's en alle leden van de werkgroep Justitie & Welzijn. Het was enerzijds de bedoeling om de inhoud en het toepassingsgebied van het Verdrag te verduidelijken, net als de implicaties ervan voor België. Anderzijds werd in groepen strategisch nagedacht over hoe in de praktijk met het Verdrag aan de slag gegaan kan worden, en dit rond een aantal thema's die specifiek van belang zijn voor de CAW's (opvang, outreachende hulpverlening, asiel en migratie, kinderen, eergeerelateerd geweld, daders ...). Het IGVM heeft een overzicht opgemaakt van de indicatoren die voortgekomen zijn uit de voornaamste Europese en internationale instrumenten en van toepassing zijn op België in het domein van gendergerelateerd geweld. In juli 2017 heeft het IGVM dit overzicht overgemaakt aan de leden van de interdepartementale groep van het NAP ter Bestrijding van Alle Vormen van Gendergerelateerd Geweld (2015-2019). Dit overzicht kan gebruikt worden tijdens toekomstige rapportageprocedures van België, en in het bijzonder in het kader van de opvolging van het Verdrag van Istanbul. Het dient ook als monitoringinstrument voor het NAP ter Bestrijding van Alle Vormen van Gendergerelateerd Geweld (2015-2019) en, meer in het algemeen, voor de ontwikkeling van nieuw beleid voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld. Het IGVM begon in 2017 in samenwerking met alle betrokken departementen aan de opstelling van de evaluatie van het NAP ter Bestrijding van Alle Vormen van Gendergerelateerd Geweld (2015-2019). Deze evaluatie zal in 2018 aan het Parlement overgemaakt worden. De GREVIO heeft in september 2017 de eerste verslagen over de uitvoering van het Verdrag van Istanbul door Oostenrijk en	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen

	<p>Monaco gepubliceerd. Ter gelegenheid van deze publicatie werd in samenwerking met de Raad van Europa op het IGVM een netwerkevenement voor de stakeholders georganiseerd tijdens de voormiddag van 28 september 2017. Vertegenwoordigers van het Belgische middenveld werden eveneens uitgenodigd voor dit evenement. Dit evenement was een geschikt moment om de GREVIO, het Verdrag van Istanbul en diens monitoring en de voornaamste conclusies van de verslagen van de GREVIO over Oostenrijk en Monaco voor te stellen. Er werd eveneens een vraag en antwoordsessie georganiseerd met de vertegenwoordigers van de Raad van Europa, waaronder de voorzitter van de GREVIO.</p>	
1.b	<p>Actief blijven optreden binnen het kader van de VN (Algemene Vergadering, de CSW, de Mensenrechtenraad,) om vrouwenrechten op de voorgrond te plaatsen, vooral in landen in een situatie van (post-)conflict.</p>	
	<p>Acties VN (CSW, Mensenrechtenraad, ...).</p> <p>Het prioritaire thema van de CSW61 handelde over economische <i>empowerment</i> van vrouwen in de veranderende wereld. Het revisiethema betrof de ondervonden moeilijkheden en verkregen resultaten bij de realisatie van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen voor vrouwen en meisjes.</p> <p>België benadrukte tijdens de openingssessie de nood aan een holistische, gecoördineerde en transformatieve aanpak van de economische <i>empowerment</i> van vrouwen, met onder andere aandacht voor obstakels zoals discriminerende wetgeving en gender stereotypes, alsook voor training, een goede <i>work-life</i> balans, en gendergerelateerd en huiselijk geweld.</p> <p>België co-organiseerde vijf <i>side-events</i>, inzake geweld tegen vrouwen en economische <i>empowerment</i> (<i>violence against women and the achievement of economic empowerment</i>), prostitutie en seksuele uitbuiting (<i>the Nordic Model on prostitution: a key step to ensure girls' and young women's economic empowerment</i>), seksistische haatzaaiende taal (<i>sexist hate speech, a violation of women's human rights</i>), de gevolgen van geweld, crisissen, tegenspoed en niet-overdraagbare ziekten op het welzijn van vrouwen en kinderen (<i>violence, crises, adversity, and non-communicable diseases: implications for global health and well-being of women and children</i>) en gelijk loon voor gelijk werk (<i>women's economic empowerment: the case for equal pay for work of equal value</i>).</p> <p>Ons land nam ook deel aan de ronde tafel inzake de gender loonkloof in de publieke en privésector en aan het <i>side event</i> inzake betere samenwerking tussen internationale en regionale mechanismen voor vrouwenrechten.</p> <p>België heeft op systematische wijze vrouwenrechten op de voorgrond geplaatst tijdens de verschillende sessies van de MRR, onder andere tijdens de interactieve dialogen met de Speciale Rapporteurs inzake geweld tegen kinderen en geweld tegen vrouwen, alsook tijdens de interactieve dialogen inzake de mensenrechtensituatie in Burundi, Centraal-Afrikaanse Republiek, Guinea, Mali, Sri Lanka, Ukraine en Zuid-Soedan en inzake de situatie van migranten. In de marge van de septembersessie van de MRR co-organiseerde België een <i>side event</i> over het maximaliseren van het effect van nationale actieplannen in de aanpak en preventie van gendergerelateerd geweld.</p> <p>België co-sponsorde resoluties van de MRR over de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen, de uitbanning van geweld tegen vrouwen, kindhuwelijken in humanitaire omstandigheden, onderwijs voor meisjes, kinderrechten in de implementatie van de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling en het mandaat van de Speciale Rapporteur inzake mensenhandel. Daarnaast co-sponsorde België ook de thematische mensenrechtenresoluties inzake mentale gezondheid, rechtspraak, de doodstraf, onderwijs, werk, het bereiken van de hoogst mogelijke levensstandaard, de onafhankelijkheid van rechters, de bescherming van mensenrechten in de strijd tegen terrorisme, bescherming van de rechten van migranten, het recht op privacy, vrijheid van religie en geloof, alsook de landenresoluties over Burundi, de Centraal-Afrikaanse Republiek, DRC, Jemen, Libië, Mali, Noord-Korea, Somalië en Syrië, waarin vrouwen, vrouwenrechten, participatie van vrouwen en gendergerelateerd geweld geïntegreerd werden, soms met directe verwijzing naar VNVR resolutie 1325.</p> <p>België heeft vragen en aanbevelingen geformuleerd over vrouwenrechten tijdens de UPR van Algerije, Benin, Brazilië, Ecuador,</p>	Buitenlandse Zaken

	<p>de Filipijnen, Gabon, Ghana, Guatemala, Indië, Indonesië, Japan, Marokko, Nederland, Oekraïne, Pakistan, Peru, Polen, Sri Lanka, Tsjechië, Tunesië, Zuid-Afrika en Zwitserland.</p> <p>In de marge van de 72ste sessie van de VNAV nam België deel aan een <i>high level</i> evenement ter gelegenheid van de lancering van de 'Equal Pay International Coalition'. België co-sponsorde ook VNAV resoluties over mensenhandel, jeugd, de situatie van vrouwen en meisjes op het platteland, meisjes en kinderrechten, alsook de landenresoluties over Iran en Noord-Korea, waarbij vrouwen, vrouwenrechten, participatie van vrouwen en gendergerelateerd geweld direct of indirect geïntegreerd werden.</p>	
	<p>In samenwerking met de deelstaten heeft het IGVM in februari 2017 geantwoord op een vragenlijst uitgewerkt door UN Women om hun databank met betrekking tot geweld op vrouwen (Global Database on Violence against Women) bij te werken. Deze databank heeft als doelstelling informatie online beschikbaar te maken over de maatregelen die genomen worden door de 193 Lidstaten van de Verenigde Naties. Ze haalt verschillende types maatregelen aan: wettelijke en politieke aspecten, institutionele mechanismes, wetenschappelijke onderzoeken en statistieken, preventieve maatregelen, bestaande diensten, opleidingen, hulpprogramma's voor daders, enz. Het IGVM is verantwoordelijk voor verdere updates van deze databank voor België.</p> <p>Het prioritaire thema van de 61^e sessie van de CSW was 'Economisch empowerment van vrouwen in de veranderde wereld van werk' (<i>Women's economic empowerment in the changing world of work</i>). België benadrukte tijdens zijn verklaring het belang van de deelname van vrouwen aan de arbeidsmarkt om hun economische onafhankelijkheid te verzekeren en onderstreepte ook het belang van sociale bescherming, verzoening, respect van de rechten, met inbegrip van seksuele en reproductieve rechten.</p> <p>Het IGVM heeft actief bijgedragen aan de voorbereiding van de Belgische positie voor deze sessie en aan de tussenkomsten van de Belgische delegatie die op ministerieel niveau tussengekomen is tijdens verschillende rondetafels of <i>side events</i>, o.a. over het thema strijd tegen de loonkloof. Het IGVM was aanwezig in New York tijdens de sessie. Tijdens de onderhandelingen over de overeengekomen conclusies werden onder andere de volgende punten verdedigd: <i>gender mainstreaming</i>, de toevoeging van de referentie naar seksuele en reproductieve rechten en de link met de empowerment van vrouwen, de verantwoordelijkheid van de overheid (<i>accountability</i>), de impact van geweld ten aanzien van vrouwen op de werkplek, ...</p> <p>Het IGVM heeft op vraag van de FOD Buitenlandse Zaken input gegeven op de zero-draft resolutie '<i>The human rights of women and girls in the context of the implementation of the 2030 Agenda on Sustainable Development Goals</i>', ingediend door de Portugeesprekende landen in het kader van de 36^e sessie van de Mensenrechtenraad.</p>	Gelijke Kansen
1.c	<p>Alle landen systematisch oproepen om de verdragen die de rechten van vrouwen verzekeren te onderschrijven en respecteren en hun voorbehouden in te trekken.</p> <p>Ondernomen interventies.</p> <p>In het kader van het UPR proces heeft België Indonesië opgeroepen het optioneel protocol bij het CEDAW-verdrag te ratificeren. België formuleerde ook vragen en aanbevelingen ten aanzien van Benin, India, Nederland en Zwitserland inzake de opvolging van aanbevelingen van het CEDAW-comité.</p> <p>Tijdens het UPR proces van Oekraïne, Polen en Tsjechië formuleerde België vragen en aanbevelingen inzake het nemen van maatregelen voor de uitvoering en naleving van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul).</p> <p>België kwam tussen met een interventie tijdens de interactieve dialoog over de mensenrechtensituatie in Iran, waarbij ons land de aandacht trok op het feit dat nog geen vooruitgang werd geboekt met de ratificatie van het CEDAW-verdrag.</p>	Buitenlandse Zaken

	<p>België draagt bij tot deze oproep door enerzijds betrokken landen expliciet op te roepen om gendergelijkheid volgens de internationale normen in hun beleid op te nemen en anderzijds door bij te dragen aan het opstellen en uitvoeren van rapporten en NAP 1325.</p> <p>In Marokko heeft België Marokko opgeroepen om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te garanderen conform de internationale normen.</p> <p>In het Bezet Palestijns Gebied heeft België politieke steun verleent aan het eerste CEDAW-rapport, waar Palestina geen reserves heeft ingediend, en aan het opstellen van NAP 1325 Palestina (2016) en de uitvoering ervan (2017).</p>	Ontwikkelingssamenwerking
	Oproep inzake beleid en afgesloten verdragen.	
	<p>Tijdens de junisessie van de MRR legde België een verklaring af waarbij ons land het belang onderlijnde van de ratificatie van het CEDAW-verdrag en de effectieve uitvoering ervan.</p> <p>In de marge van de 61ste Commissie voor de Status van de Vrouw kwam België tussen tijdens twee <i>side events</i>, met een oproep om het CEDAW-verdrag, het optioneel protocol en het Verdrag van Istanbul te ratificeren en na te leven. Ons land toonde zich ook bereid onze ervaring hierin met andere landen te delen.</p>	Buitenlandse Zaken
	In het Bezet Palestijns Gebied biedt België via genderwerkgroepen steun aan initiatieven rond 'shadow reporting' en 'awareness' events zoals 16 days of Activism.	Ontwikkelingssamenwerking
2.	De positie van vrouwen bevorderen, in het bijzonder in de landen die zich in een fragiele situatie bevinden.	
2.a	<p>Prioriteit en financiële steun geven aan gendergelijkheid en empowerment van vrouwen, in het bijzonder in staten in een fragiele situatie.</p> <p>Genderspect binnen elk nieuw Samenwerkingsprogramma en in alle projecten en programma's met betrekking tot prioritaire sectoren van landen die zich in een fragiele situatie bevinden.</p>	
	<p>In nieuwe samenwerkingsprogramma's van de Belgische ontwikkelingssamenwerking is er standaard een gender-aspect aanwezig. De focus die hierbij wordt gelegd kan verschillen, waardoor er een grote variëteit aan projecten is, gaande van gezondheid van vrouwen tot onderwijs, ondernemerschap, voedselvoorziening ..., allen met een focus op gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen. De Belgische ontwikkelingssamenwerking betreft deze thema's ook actief in haar eigen acties.</p> <p>In Rwanda wordt gender in ieder nieuw samenwerkingsprogramma en project opgenomen. De verschillende NGO's die België in Rwanda ondersteunt, houden ook rekening met gendergelijkheid in hun programma 2017-2021.</p> <p>In Oeganda biedt België vooral hulp in de gezondheids- en onderwijssector, en geeft daarbij specifieke aandacht aan toegang tot gezondheidsdiensten en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten enerzijds en het creëren van een veilige leeromgeving met preventie van geweldpleging anderzijds. Hiervoor is er capaciteitsversterking van de technische staf rond genderanalyse, planning en genderspecifieke maatregelen en budgettering, waarbij er in de <i>Support to the Development of Human Resources Program</i> specifiek aandacht is besteed aan gender door een gelijke participatie van mannen en vrouwen na te streven in haar trainingen. Er werden ook opleidingen rond <i>gender mainstreaming</i> en empowerment van vrouwen georganiseerd en beurzen aangeboden om de participatie van vrouwen in de <i>Business Technical Vocational Education and Training</i> opleidingen te verhogen.</p> <p>In Marokko wordt het thema gender in het nieuwe samenwerkingsprogramma bij alle interventies betrokken. Het programma heeft ook een apart luik gewijd aan de promotie en bescherming van vrouwen- en kinderrechten, dat interventies van de BTC,</p>	Ontwikkelingssamenwerking

UNICEF en UNFPA bevat.

In het **Beziet Palestijns Gebied** is er een nieuw samenwerkingsprogramma opgesteld met aandacht voor onderwijs voor meisjes (vooral in technisch onderwijs), ondernemerschap en jobcreatie voor vrouwen en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten.

In **Guinee** heeft de UNFPA bijgedragen tot de realisatie van seksuele en reproductieve rechten voor vrouwen, adolescenten en jongeren. Dit resulteerde in de beschikbaarheid van vroedvrouwen, gezondheidsinstellingen, opleiding voor personeel en politie in preventie en begeleiding van slachtoffers van gender gebaseerd geweld, overleg rond slachtoffers van zulk geweld, van gearrangeerde huwelijken of van kindhuwelijken, oprichting van clubs voor burgerzin en burgerschap, uitleg rond HIV. Het budget voor dit project is 3.400.000 EUR. De BTC heeft er ook enkele projecten, waaronder het project '*Alimentation en eau potable dans la zone de Kindia et Mamou*' met een budget van 3.000.000 EUR dat werkt rond hygiëne, de corveedienst voor water van vrouwen wil verlichten en vrouwen meer wil betrekken bij de organisatie rond waterbedeling. Een tweede project van de BTC is '*D'appui au développement agricole dans la zone Kindia-Mamou*' dat met een budget van 5.000.000 EUR het transport van goederen van het veld naar de verkooppunten, de inkomsten die vrouwen eruit halen en de representatie van vrouwen in de daarbij betrokken organisaties wil verbeteren. Een derde programma (*Renforcement des capacités par le biais d'un programme Bourses et d'un Fonds d'études et d'expertise*) de capaciteiten van vrouwen versterken, met een budget van 2.000.000 EUR. De voorziene opleidingen houden rekening met de specifieke behoeften van vrouwen, vooral op gebied van gezondheid. De gegevens zullen per geslacht bestudeerd worden. Er is ook een nieuw project in de maak dat een luik zal hebben over de ontvoogding en seksuele en reproductieve rechten van vrouwen, met een budget van 5.000.000 EUR.

In **Tanzania** is er een nieuw samenwerkingsprogramma in de maak voor 2018-2021 dat sterke nadruk op gender zal hebben, voornamelijk inzake ondernemerschap, landrechten en duurzame landbouw. Een voorstel in het ontwerp is '*Equal access by women to financial services, productive resources including land, trade and entrepreneurship*'. Gender zal geen afzonderlijk project zijn maar wordt gemainstreamed in de voorgestelde projecten.

Mozambique is een fragiel land door de klimaatveranderingen, conflicten en financiële crisis. De focus van de projecten met gender ligt er op de toegang tot productiemethoden (aarde, water en energie). Bilaterale projecten in deze sectoren zorgden voor een verlichting van het werk van vrouwen door makkelijkere toegang tot drinkbaar water en nieuwe transportmanieren voor water en het gebruik van hernieuwbare energie.

In **Mali** is in het nieuwe samenwerkingsprogramma voor 2016-2019 gender en empowerment van vrouwen bevoorrecht. Het programma richt zich op toenemende economie, rurale ontwikkeling, voedselzekerheid, democratisch lokaal bestuur, versterking van de capaciteiten van institutionele actoren en van de civiele maatschappij. Het budget is 31.000.000 EUR.

In **Niger** is gender aanwezig in het nieuw samenwerkingsprogramma 2017-2020, met aandacht voor empowerment, emancipatie en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Specifieke projecten zijn: Sarraounia (2016-2019) dat tegen schoolverlating van meisjes in lager middelbaar onderwijs is met budget van 800.000 EUR; PASS (2017-2020) dat toegang tot en gebruik van kwalitatieve gezondheidszorg wil versterken met aandacht voor betere seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en met een budget van 14.000.000 EUR (project in opstart); Kiyo Arziki (PRADEL) (2017-2020) dat voedselzekerheid, resilience en inkomsten uit familiale veeteelt wil versterken, met aandacht voor vrouwen en jongeren en een budget van 14.000.000 EUR (project in opstart); de projecten PASS en Kiyo Arziki worden nog ondersteund met een capaciteitsversterking met 3.000.000 EUR (project in opstart); samenwerking met UNFPA voor empowerment van jonge meisjes met een budget van 2.000.000 EUR.

In **Burkina Faso** is er samenwerking met UNFPA voor het project '*Accélération de la réalisation des droits en matière de santé sexuelle et de la reproduction au Burkina Faso*' dat wil bijdragen aan de verbetering van de rechten inzake gezondheid en reproductie van jongeren, adolescenten en vrouwen in het kader van hun economische ontvoogding in de regio's in het oosten en centraal-oosten. Dit project omvat drie objectieven: de toegang voor jongeren en adolescenten uit Fada N'Gourma en Tenkodogo

<p>tot levensvaardigheden, tot informatie en tot diensten voor seksuele gezondheid verbeteren; de weerbaarheid en autonomisatie op sociaaleconomisch vlak van rurale vrouwen in de regio's Oosten en Centraal-Oosten versterken door ze te organiseren in samenwerkingsverbanden; getrouwe gegevens produceren over de populatie in Burkina Faso voor de planning en het volgen van de voortgang naar de ontwikkelingsdoelen, met in het bijzonder die gegevens die betrekking hebben op vrouwen, jongeren en adolescenten. Dit project is pas na lange tijd opgestart, en tot op heden is er op aanwervingen en procurement procedures na nog geen concrete activiteit. In het toekomstig bilateraal samenwerkingsprogramma voor 2018-2022 is een afzonderlijke interventie voor veiligheid in het centraal-oosten voorzien waar ook seksueel en echtelijk geweld aan bod zal komen. Daarnaast zal een andere interventie activiteiten rond het 'Elle Décide' project omvatten waar de focus ligt op reproductieve gezondheid, autonomisatie en veiligheid van de vrouw.</p>	
<p>Specifieke programma's die gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes bevorderen en budget in totalen en percentages.</p>	
<p>Hoewel in alle landen waar België aan ontwikkelingshulp doet, het genderaspect aanwezig is, betekent dit niet dat er altijd specifieke programma's hiervoor zijn. In sommige landen wordt gender in al de acties betrokken, terwijl in andere landen programma's die heel specifiek met gender bezig zijn, worden ondersteund. Deze programma's richten zich o.a. op de promotie van entrepreneurschap voor vrouwen, of de rechten van vrouwen, of het veranderen van de traditionele rollen tussen mannen en vrouwen, of de rechtstreekse implementatie van VN Resolutie 1325.</p> <p>In Rwanda zijn er geen specifieke programma's rond gender.</p> <p>Voor Marokko: twee hoofdlijnen in bilaterale samenwerking worden voorzien tussen België en Marokko: sectorspecifiek programma rond de promotie en bescherming van de rechten van vrouwen en kinderen (4.500.000 EUR) en sectorspecifiek programma rond de promotie en entrepreneurschap van vrouwen en jongeren (3.000.000 EUR). Totaal budget voor bilaterale samenwerking specifiek toegewezen aan gender: 7.500.000 EUR, dit is 44,5% van het totaal budget voor het samenwerkingsprogramma 2016-2020 (16.850.000 EUR). Daarnaast is er in Marokko ook nog indirecte samenwerking waarvan twee programma's specifiek voor de bevordering van gendergelijkheid en ontvoogding van vrouwen en meisjes: programma van APEFE-Min Ajliki 2.0, met een budget van 4.750.000 EUR en programma van RCN Justitie en democratie-Tamallouk, met een budget van 778.688 EUR. Het totale budget voor niet-gouvernementele samenwerking toegewezen aan gendervraagstukken is 5.500.000 EUR. België ondersteunt ook eind 2017 met 50.000 EUR de organisatie van een atelier voor de versterking van de capaciteiten van de leden van het netwerk van professionele vrouwen van de Association Africaine de l'Eau. Het totale budget voor de bevordering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen en de ontvoogding van vrouwen en meisjes van zowel de directe als indirecte samenwerking bedraagt dus 13.000.000 EUR.</p> <p>In het Bezete Palestijns Gebied zijn er twee studies over gender in onderwijs en 'local governance' voor 50.000 EUR. Daarnaast nog 1.000.000 EUR voor UN-Habitat/UNWomen: Digital & Human Rights. Daarnaast nog 5.000.000 EUR voor onderwijssector met aandacht voor meisjes in technisch onderwijs.</p> <p>In Guinee heeft het UNFPA een budget van 3.400.000 EUR dat voor 100% "gender transformatieve" is, het veranderen van de relaties en rollen van gender en het <i>BTC/Alimentation en eau potable dans la zone de Kindia et Mamou</i> heeft een budget van 3.000.000 EUR dat voor 4% "gender transformatieve" is en voor 62% "gender sensitive" is, het rekening houden met het verschil en de diversiteit tussen vrouwen en mannen. Voor de interventies <i>D'appui au développement agricole dans la zone Kindia-Mamou</i> en RCBEE van de BTC zijn er geen budgetscans mogelijk.</p> <p>In Mali heeft het programma voor de implementatie van resolutie 1325 in samenwerking met de UNWomen een budget van 1.500.000 EUR. Het programma voor de strijd tegen seksueel geweld en huwelijken van kleine meisjes in Koulikoro in samenwerking met UNFPA en UNICEF heeft een budget van 2.000.000 EUR. Daarnaast is er ook nog een lopend programma in</p>	<p>Ontwikkelingssamenwerking</p>

	<p>samenwerking met FAO om de weerbaarheid van de pastorale bevolking in het noorden die getroffen zijn door de crisis, en waar minstens 30% van de begunstigden vrouwen moeten zijn.</p> <p>In Burkina Faso zijn er indirecte samenwerkingsprogramma's (2017-2022) met ruim 20 lokale partners actief in Burkina voor een totaal bedrag van om en bij de 45.000.000 EUR welk in februari 2016 werden goedgekeurd. Gender is overal als transversaal thema aanwezig maar er zijn nergens specifieke activiteiten rond vrede en veiligheid te noteren.</p>	
2.b.	<p>Benaderen van alle politieke pleidooien, internationale verklaringen en interventies op het terrein vanuit een strategisch en coherent kader dat de positie van vrouwen en hun empowerment versterkt.</p> <p>Kader uitgewerkt en toegepast.</p> <p>In het Bezet Palestijns Gebied is België hierin actief via de EU Gender WG.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
	<p>Pleidooien, verklaringen en interventies die de positie van vrouwen versterken.</p> <p>In het Bezet Palestijns Gebied is België hierin actief via de EU Gender WG.</p> <p>In Mali roept het Belgisch diplomatiek bureau bij elke interventie op tot het verdedigen van de vrouwenrechten en de noodzaak om hun empowerment te bevorderen.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
2.c	<p>Expertise aanbieden en deelnemen aan het uitwisselen van goede praktijken.</p> <p>Geleverde steun.</p> <p>België ondersteunt in verschillende landen organisaties die rond gendergelijkheid werken, door haar eigen expertise aan te bieden. Deze steun bestaat uit de financiering van projecten, het verlenen van bijstand bij subsidieaanvragen, het aanwerven van lokale genderexperten, het uitvoeren van studies en het geven van bijstand bij het opstellen van een NAP.</p> <p>In Rwanda biedt de BTC bijstand en financiering aan het <i>Gender Monitoring Office</i> in hun subsidieaanvraag voor een profileringsproject met als doel na te gaan waar er lacunes zijn op het vlak van gender in de gezondheids- en energiesector.</p> <p>In Marokko ondersteunt België met 50.000 EUR eind 2017 de organisatie van een atelier voor de versterking van de capaciteiten van de leden van het netwerk van professionele vrouwen van de Association Africaine de l'Eau.</p> <p>In Tanzania heeft de BTC voor de projecten '<i>Sustainable Agriculture Project</i>' en '<i>Natural Resources for Local Economic Development Project</i>' telkens een genderexpert aangeworven, en een gender focal person op lokaal niveau om de projecten mee op te volgen. Beide projecten worden uitgevoerd in de Kigoma Regio, waar er spanningen tussen de lokale bevolking en de vluchtelingen zijn. De Belgische ontwikkelingssamenwerking is een van de weinige buitenlandse donoren die in deze regio tot lange termijn ontwikkelingshulp voor de lokale bevolking bijdraagt. De Belgische NGO Trias onderneemt er ook een genderstudie, die mee gefinancierd wordt door International Food Policy Research Institute en de Bill and Melinda Gates Foundation. Er is ook aan gender gedacht bij de bijdragen aan opleidingen voor diplomaten: voor het Belgische aanbod voor een opleiding in het Egmontinstituut van twee Zambiaanse diplomaten in November 2017, werden uit de kandidatenlijst één vrouw en één man verkozen, met nog één vrouw als reserve, waardoor de genderbalans licht in het voordeel van vrouwen uitvalt.</p> <p>In de Democratische Republiek Congo werkt België mee aan de herziening van een NAP, aangezien het vorige NAP reeds van 2010 dateert. België werkt er in naam van de donoren ook mee aan de werkgroep '<i>Autonomisation Economique de la Femme</i>' waarvan het ministerie voor Vrouw, Familie en Kind het voorzitterschap heeft.</p> <p>In Mali participeert België actief aan de werkgroep van donoren betrokken bij gender.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
	Het IGVM heeft op bilateraal en multilateraal niveau expertise en goede praktijken uitgewisseld over vrouwenrechten en de	Gelijke Kansen

	<p>gelijkheid van vrouwen en mannen. Het IGVM heeft delegaties uit Marokko, Mexico, Niger, Zuid-Korea en Qatar ontvangen. Ter gelegenheid van de internationale dag tegen VGV werd in de Kamer een colloquium rond dit thema georganiseerd op 6 februari 2017. Dit colloquium werd georganiseerd door de Vereniging van Europese parlementsleden voor Afrika in samenwerking met de verenigingen GAMS en INTACT. Het IGVM werd uitgenodigd om te reageren op de presentaties van twee studies en, meer in het algemeen, op het Belgisch beleid over de strijd tegen VGV. Het IGVM is tussengekomen om de voornaamste verwezenlijkingen van de laatste jaren (opleiding van professionals, integratie van de genderdimensie in het asiel- en migratiebeleid, financiering van gespecialiseerde verenigingen, enz.) in herinnering te brengen, maar ook om de moeilijkheden aan te kaarten die momenteel nog steeds bestaan. Het colloquium werd afgesloten door verklaringen van verschillende federale volksvertegenwoordigers.</p> <p>In samenwerking met het International Centre for Reproductive Health heeft het IGVM in februari 2017 een tweedaags symposium georganiseerd over de thematiek van VGV Dit had als titel 'Challenges in estimating the prevalence of female genital mutilation in the European Union and recommendations for the future estimations'. De eerste dag (27 februari) werd gewijd aan de uitwisseling van ervaringen met betrekking tot de schatting van de prevalentie van VGV in Europa en de Verenigde Staten. De tweede dag (28 februari) vormde de gelegenheid om te discussiëren over <i>lessons learned</i> en aanbevelingen.</p>	
2.d	<p>UN Women en haar rol ter bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen en van de empowerment van vrouwen steunen.</p> <p>Ondernomen interventies.</p>	
	<p>Tijdens het open debat van de VN Veiligheidsraad met betrekking tot seksueel geweld in conflictsituaties dat plaatsvond op 15 mei 2017, verwelkomde België het werk van de experts van het <i>Justice Rapid Response Roster</i> en UN Women om gerechtigheid en <i>accountability</i> te garanderen voor slachtoffers van seksueel geweld in conflictsituaties in o.a. Burundi, de Democratische Republiek Congo en Syrië.</p>	Buitenlandse Zaken
	<p>België ondersteunt projecten van UN Women in verschillende landen, door het aanwerven van extra ondersteunend personeel, het mee voorzitten van werkgroepen en het expliciet ondersteunen van UN Women projecten.</p> <p>In Rwanda is het concept <i>HeforShe</i> in het discours van de ambassadeur aanwezig.</p> <p>In Marokko heeft België de financiering van een Junior Professional Officer die de vertegenwoordiging van UN Women in Marokko analyseert goedgekeurd, als bijkomende ondersteuning voor de acties van UN Women in Marokko.</p> <p>In Mozambique is België een van de geprivilegieerde partners van UN Women, specifiek met betrekking op resolutie 1325. België is er in samenwerking met UN Women betrokken bij het project '<i>Expanding Woman's Role in Agricultural Production and Natural Resource Management as a Strategy for Improved Food Security and Climate Change Resilience</i>', dat vrouwen hun kennis over opvoeden en landbouw wil verbeteren, en hen wil registreren voor een identiteitskaart. De uitgaven voor dit project in 2017 bedroegen 450.000 EUR.</p> <p>België is in Mali sinds 2 jaar medevoorzitter met UN Women van de werkgroep Gender donors. België heeft er het programma voor de implementatie van resolutie 1325 in samenwerking met de UNWomen ondersteunt.</p> <p>In het Bezette Palestijnse Gebied biedt België 1.000.000 EUR steun voor UN-Habitat/UN Women: Digital & Human Rights.</p> <p>In de Democratische Republiek Congo steunt België het project '<i>Droits et Participation des femmes congolaises dans le cadre de la Résolution 1325 (2014-2017)</i>', dat samen met UN Women is opgezet en focust op vrouwenrechten, vrede en veiligheid, op politieke participatie, leiderschap en economische ontvoogding van vrouwen en op de implementatie van resolutie 1325.</p>	Ontwikkelingssamenwerking

2.e	Het mandaat van de VN-Werkgroep betreffende discriminerende wetten en praktijken tegen vrouwen blijven ondersteunen.	
	Ondernomen interventies.	
	Tijdens het interactief debat in de MRR met de VN-Werkgroep betreffende discriminerende wetten en praktijken tegen vrouwen, heeft België haar expliciete steun uitgesproken voor het rapport van de Werkgroep.	Buitenlandse Zaken.
2.f	Steun aan het Actieplan voor de bevordering van gendergelijkheid van de Speciale Vertegenwoordiger voor genderkwesties van de OVSE.	
	Ondernomen interventies.	
	België is, samen met de EU-partners, een grote pleitbezorger van meer aandacht voor gender mainstreaming in de OVSE en ondersteunt hierbij actief het Gender Actieplan. Vanuit de EU wordt onder meer actief gelobbyd voor de opwaardering van de <i>senior genderadvisor</i> naar de graad van directeur.	Buitenlandse Zaken
2.g	Optreden in het kader van politieke pleidooien en internationale verklaringen.	
	Ondernomen interventies.	
	Zie acties CSW onder vraag 1.b.	Buitenlandse Zaken
3.	Het respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen verzekeren.	
3.a	Opnemen van respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de humanitaire hulpprogramma's en de programma's voor de wederopbouw.	
	Opname hiervan in het beleid, het budget en de procedures.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Ontwikkelingssamenwerking
3.b	Alle landen oproepen het respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen te waarborgen en deze rechten verdedigen op het internationaal niveau.	
	Ondernomen interventies en verleende expertise.	
	België legde tijdens CSW61, samen met een aantal gelijkgestemde landen, de nadruk op SRGR en de bescherming en promotie van mensenrechten van vrouwen en meisjes als hefboom voor zelfstandigheid en economische autonomie en als een <i>conditio sine qua non</i> voor het bereiken van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van Agenda 2030. Dit gebeurde o.a. tijdens het openingsdebat en tijdens deelname aan een <i>side event</i> inzake de gevolgen van geweld, crisissen, tegenspoed en niet-overdraagbare ziektes voor het welzijn van vrouwen en kinderen (<i>violence, crises, adversity, and non-communicable diseases (ncds): implications for global health and well-being of women and children</i>).	Buitenlandse Zaken
	Naar aanleiding van de discussie over de mensenrechten van vrouwen dat plaatsvond tijdens de junisessie van de MRR, kwam België tussen met een oproep aan staten om SRGR te respecteren. België formuleerde ook vragen en aanbevelingen inzake het nemen van maatregelen voor het waarborgen van SRHR tijdens de UPR van Benin, Ecuador, de Filipijnen, Ghana, Guatemala, Indonesië, Nederland, en Peru.	

	<p>Ons land co-organiseerde op 6 oktober een <i>side event</i> over SRGR tijdens de <i>Human Development Implementation Meeting</i> van de OVSE.</p>	
	<p>België roept verschillende landen op tot respect voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen. Dit door regelmatig overleg met organisaties, overheidsmedewerkers en oproep tot aanpassing van de wetgeving. Daarnaast moedigt België ook leden van haar ambassades aan om vormingen rond dit thema te volgen.</p> <p>In Rwanda wordt het onderwerp ‘Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen’ vaak besproken met organisaties, en dit nog meer sinds januari 2017 en het initiatief <i>She Decides</i>. Daarnaast zijn de leden van de ambassade en van BTC aangemoedigd om de Body&Rights vorming te volgen.</p> <p>In Oeganda ondersteunt België het overleg rond het ‘<i>National Sexuality Education Framework</i>’ in het kader van het huidige Belgische voorzitterschap van de educatieve donorgroep. Er zijn ook twee high level overlegmomenten van de Belgische chair met de First Lady (minister van onderwijs) geweest in februari en juni, met nog twee overlegmomenten die in oktober en december/januari volgen. Bij die overlegmomenten werden o.a. veilige leeromgeving, respect voor de rechten van (jonge) vrouwen en belang van seksuele voorlichting in het onderwijs aangekaart.</p> <p>In Marokko heeft België via volgende aanbeveling een oproep gedaan tot het garanderen van respect voor seksuele en reproductieve rechten van vrouwen: afschaffen van artikel 490 van het Strafwetboek dat relaties buiten een huwelijk als overtreding beschouwt, om zo de risico’s tot achterlaten en stigmatiseren van kinderen die buiten het huwelijk geboren zijn te beperken.</p> <p>In het Bezet Palestijnse Gebied is er een lopend programma met een pleidooi om deze rechten op te nemen in het studiecurriculum.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
3.c	<p>Pleiten voor de vermelding van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de relevante internationale documenten.</p> <p>Ondernomen interventies.</p> <p>België pleit zowel binnen de EU als in VN-fora voor een zo progressief mogelijk standpunt over SRGR bij onderhandelingen over relevante resoluties en conclusies. Zo sprak België zich tijdens de junisessie van de MRR uit tegen het amendement van Rusland en Belarus om de referentie naar uitgebreide seksuele voorlichting (CSE) uit de resolutie inzake de uitbanning van discriminatie van vrouwen en kinderen te halen. België steunde ook de opname van de thema’s SRGR en CSE in VNAV resoluties inzake meisjes (<i>the girl child</i>) en jeugd (<i>policies and programs involving youths</i>).</p> <p>Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	<p>Buitenlandse Zaken</p> <p>Ontwikkelingssamenwerking</p>
4.	Het juridisch kader en de procedureregels verbeteren met het oog op een betere toegang van vrouwen tot het gerechtelijk systeem (nationaal/ internationaal).	
4.a	<p>Het Fonds voor Slachtoffers van het Internationaal Strafhof financieel steunen.</p> <p>Financiële steun.</p> <p>Een bedrag van 25.000 EUR werd door België verleend aan het Trustfonds voor slachtoffers als vrijwillige bijdrage voor 2017 (artikel 79 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafgerechtshof).</p>	Justitie

4.b	Initiatieven ondersteunen die de toegang tot justitie voor vrouwen en meisjes faciliteren teneinde de bescherming van hun rechten te waarborgen (grond/erfenissen/discriminatie etc.).	
	Gesteunde initiatieven.	
	Tijdens de UPR van Gabon en Marokko formuleerde België vragen hieromtrent, respectievelijk inzake maatregelen om de toegang van vrouwen tot justitie te faciliteren en de gelijkheid van vrouwen en mannen op het gebied van wettelijke voogdij en erfenis in de gezinswetgeving te verzekeren.	Buitenlandse Zaken
	België ondersteunt verschillende projecten die opkomen voor een betere rechtspositie van vrouwen. In Marokko heeft België 812.880 EUR steun gegeven aan Advocaten Zonder Grenzen die in samenwerking met Association Adala de toegang tot justitie en bescherming van mensenrechten voor kwetsbare groepen, in het bijzonder vrouwen en migranten, wil verbeteren. In het Bezette Palestijnse Gebied speelt België hier geen rol in, maar wordt het waargenomen door Canada, Verenigd Koninkrijk, Nederland en Zweden. In Guinee leidt UNFPA 260 agenten en rijkswachters op voor dit doel, en in oktober 2016 werd een nieuw Strafwetboek aangenomen dat duidelijk genitale verminking criminaliseert, maar de toepassing hiervan ontbreekt nog. In Tanzania wordt er in het BTC project ' <i>Natural Resources for Local Economic Development Project</i> ' nadruk gelegd op de landrechten van vrouwen, met name het ' <i>Customary Right Certificate of Land Ownership</i> '. In het ' <i>Sustainable Agriculture Project</i> ' legt BTC speciale nadruk op deelname van vrouwen in de waardenketen van bonen en cassava. In Mali financiert België een nationale associatie APDF die in samenwerking met UNICEF voor opvang en rechtsbegeleiding voor vrouwen die slachtoffer waren van geweld zorgt, om hun rechten en schadevergoedingen te erkennen. België steunt het ministerie voor de promotie van de vrouw ook in de voorbereiding voor een wet tegen geweld gebaseerd op gender. In Mozambique heeft de NGO Oxfam een driejarenprogramma gelanceerd in 2017 voor de provincie Nampula, dat de landbouwinkomsten van 1200 vrouwen wil laten stijgen door hen op te nemen in agriculturele commerciële netwerken die lokaal en duurzaam zijn. Er zal speciale aandacht uitgaan naar rechten op land voor vrouwen. De uitgaven hiervoor in 2017 zijn 558.102 EUR.	Ontwikkelingssamenwerking
4.c	Alle landen oproepen om het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof te ratificeren.	
	Ondernomen interventies.	
	Tijdens de UPR van Marokko en Oekraïne heeft België deze landen opgeroepen het Statuut van Rome te ratificeren.	Buitenlandse Zaken
4.d	Alle landen oproepen om de meest ruime definitie van seksueel geweld toe te passen.	
	Ondernomen interventies.	
	Tijdens de UPR van India, Japan, Marokko en Tunesië heeft België deze landen opgeroepen de toepassing van hun wetgeving ten aanzien van seksueel geweld te verruimen, bv. met de toevoeging van verkrachting binnen het huwelijk.	Buitenlandse Zaken

DOELSTELLING 2: Integreren van de genderdimensie in de Belgische acties rond conflict, vrede en veiligheid

5.	Verzekeren dat in alle departementen rekening wordt gehouden met de verschillende noden van vrouwen en mannen en met de uitvoering van de ‘wet <i>gender mainstreaming</i>’, en de transversaliteit van gender vermeld in de wet op ontwikkelingssamenwerking.	
5.a	Het personeel informeren over <i>gender mainstreaming</i> .	
	Gebruikte informatiemiddelen.	
	<p>De stagiairs-diplomaten ontvingen een gender bewustzijnstraining, voornamelijk gericht op de integratie van de genderdimensie in het beleid en de dossiers van Buitenlandse Zaken. Deze opleiding maakt nu standaard deel uit van het onthaaltraject van stagiairs-diplomaten.</p> <p>Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen organiseerde een opleiding ‘gender in communicatie’, waaraan vier communicatie-specialisten van Buitenlandse Zaken deelnamen.</p> <p>Ter gelegenheid van de goedkeuring van het nieuw intern actieplan gender mainstreaming (2017-2019) vond een korte sensibilisering plaats in het Directiecomité.</p>	Buitenlandse Zaken
	<p>In Rwanda heeft de BTC in maart 2017 een interne sessie georganiseerd om de gender politiek van BTC voor te stellen en om na te denken over welke acties kunnen ondernomen worden in 2017.</p> <p>BTC Tanzania voorziet gender awareness training voor lokale staf alsook voor het personeel van lokale overheden die bij de Belgische projecten betrokken worden.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
	<p>DG HR Het personeel van Defensie wordt geïnformeerd over <i>gender mainstreaming</i> en de noodzaak ervan via de gebruikelijke informatiekanalen: het intranet, e-news, het personeelsblad “Dbriefing”, het jaarverslag HR en de website “Diversiteit”. De website www.mil.be is vrij te raadplegen en geeft inlichtingen aan alle personen extern aan Defensie.</p> <p>ACOS Strat Het personeel wordt op dezelfde manier ingelicht als het personeel van ieder ander departement via de berichten op het Intranet. Intern werd een POC aangeduid om te antwoorden op de vragen met betrekking tot de toepassing van de algemene principes, zoals bepaald door de DG HR. Het ACOS Strat waakt ook over het naleven van de principes geformuleerd door het federaal plan met betrekking tot de uitvoering van <i>gender mainstreaming</i> (2015-2019) van 6 juli 2015 bij het opstellen van zijn pol-mil adviezen en in elke uitgevoerde opportuniteitsstudie.</p> <p>ACOS Ops&Trg Niet van toepassing. Als gevolg van deze functie als tweede cumulfunctie en de werklast die gepaard ging met de hoofdfunctie (<i>Crisis Response Planner</i> binnen J5) en eerste cumulfunctie (<i>Subject Matter Expert CIMIC</i>) werden er geen acties op dit gebied genomen.</p> <p>DG JM Het personeel van de DG JM wordt ingelicht over <i>gender mainstreaming</i> via de richtlijnen van toepassing op Defensie</p>	Defensie
	Geen nieuwe acties. Verderzetting van bestaande acties.	Binnenlandse Zaken

	Geen specifieke acties ondernomen in 2017. Om het personeel van FOD Justitie te informeren, informatie over <i>gender mainstreaming</i> is steeds beschikbaar op het intranet van het Departement.	Justitie
5.b	Een strategie of een actieplan over de integratie van de genderdimensie ontwikkelen, toepassen en actualiseren.	
	Aangenomen en uitgevoerde strategie. In Rwanda zal, in het kader van de uitbreiding van een kadercontract, dat de implementatie van een actieplan rond gender van de BTC bevat, en met de steun van twee raadgevende organisaties (RWAMREC en RAD consulting), de integratie van problemen rond gender bij interventies door de vertegenwoordiging versterkt worden. Het kadercontract omvat drie diensten: een steun op strategisch niveau, een steun op niveau van het versterken van capaciteiten en een steun op het operationele niveau. Dit kadercontract trad in werking in juni 2017.	Ontwikkelingssamenwerking
	ACOS Strat Werd aangeduid door het NAP als verantwoordelijk voor de opvolging van de genderthematiek in het kader van Resolutie 1325 in de internationale - militaire en gemengde civiel-militaire – fora waarbij België is betrokken, teneinde heel Defensie voordeel te doen halen uit deze lessen. Op dit moment en in het kader van de transformatie van de Defensiestaf, werd de taak overgeheveld naar ICM. De toepassing van de genderthematiek binnen Defensie gebeurt op dit moment hoofdzakelijk op het niveau van de human resources, terwijl het tevens een operationele thematiek is, die enerzijds een strategische (<i>Transversal – Defence policy</i>) opvolging vereist en anderzijds een operationele toepassing door de systematische toepassing van het actieplan in de besluitnemingsprocessen. Het objectief vereist een bijzondere aandacht vanwege de Defensiestaf. DG MR Defensie heeft vóór 2006 de genderdimensie in haar overheidsopdrachten opgenomen onder de vorm van een uitvoeringsvoorwaarde, die is opgenomen in het type-bestek. Bij de uitvoering van het contract, verbindt de contractant er zich toe de bindende regels toe te passen die werden opgesteld in het kader van de acht basisconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie en deze te doen toepassen door zijn contractanten en onderaannemers. Meer in het bijzonder gaat het over Conventie nr. 100 van 1951 betreffende gelijk loon voor mannelijke werknemers en vrouwelijke werknemers voor gelijkwaardig werk, en Conventie nr. 111 van 1958 betreffende discriminatie in beroep en beroepsuitoefening. De inschrijver dient een attest op eer op te stellen dat deze verbintenis bevestigt. Deze verklaring op eer moet, onder andere, vermelden dat indien de basisconventies niet worden nageleefd, hij alles in het werk zal stellen om de nodige maatregelen te treffen om deze situatie te veranderen of om zich elders te bevoorraden. De inschrijver heeft tevens de verplichting Defensie de mogelijkheid te bieden zijn registers te raadplegen met zijn verschillende contractanten, filialen en onderaannemers in verband met het gekochte product/de gekochte dienst. Een inbreuk op deze basisconventies leidt tot de absolute nietigheid van de ingediende offerte. DG HR Is verantwoordelijk voor de opvolging van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen en het koninklijk besluit van 26 januari 2010 tot vastlegging van de samenstelling, de opdrachten en de werkingsregels van een interdepartementale coördinatiegroep. DG Com Bepaalde artikels via de dBriefing & bepaalde berichten via het Intranet.	Defensie

5.c	De departementen ondersteunen in de uitvoering van de 'wet <i>gender mainstreaming</i> '.	
	<p>Geleverde steun.</p> <p>Het IGVM en de beleidscel van de Staatssecretaris voor Gelijke Kansen hebben de uitvoering van de 'wet <i>gender mainstreaming</i>' en van het federaal plan <i>gender mainstreaming</i> ondersteund, onder andere via de organisatie van de bijeenkomsten van de Interdepartementale Coördinatiegroep, de coördinatie van het tussentijds verslag aan het Parlement, de deelname aan werkgroepen en bilaterale bijeenkomsten en de uitwerking van ondersteuningsinstrumenten. Het IGVM heeft de opleiding <i>gender mainstreaming</i> die het de voorbije jaren aan verschillende beleidscellen en administraties gegeven heeft opnieuw aangeboden en in 2017 de opleiding <i>gender mainstreaming</i> gefinancierd en georganiseerd voor één beleidscel. Het organiseerde en financierde verder ook verschillende sessies van de opleidingen 'Gender en subsidies' en 'Gendergevoelig communiceren'.</p>	Gelijke Kansen
5.d	Op lokaal vlak in de partnerlanden gender coördineren met alle betrokken partners.	
	<p>Rapportering over EU Gender Actieplan.</p> <p>Deze coördinatie gebeurt in de meeste gevallen in samenwerking met of onder de leiding van een delegatie van de EU.</p> <p>In Rwanda verzamelt de Europese delegatie de verschillende bijdragen voor het EU GAP. Voor België wordt deze bijdrage gedaan door de Ambassade in samenwerking met BTC.</p> <p>In Marokko is er een jaarlijks rapport over het actieplan rond gender van de EU door de Themagroep Gender van de EU-delegatie in Marokko. Dit rapport gebeurt parallel met een coördinatie met de EUMS betrokken bij deze groep.</p> <p>In het Bezet Palestijns Gebied gebeurt dit via de EU Gender werkgroep.</p> <p>In Tanzania is België lid van de <i>EU Gender Coordination working Group in Tanzania</i> die boodschappen en bijdragen rond gender harmoniseert voor bestaande EU coördinatiemechanismen. De basis van het mandaat hiervoor in Tanzania is de implementatie van het GAP II.</p> <p>In de Democratische Republiek Congo participeert België aan een donorgroep rond gender, dat dit jaar 2017 een evaluatie uitvoert van de bijdrage van financiering aan de strijd tegen seksueel geweld.</p> <p>In Mozambique participeert België in de werkgroep van EU-lidstaten voor het opvolgen van GAP II. In deze groep is België belast met het opvolgen van de evolutie van de indicaties met betrekking tot de economische empowerment van vrouwen. Er komt een jaarlijks rapport van deze groep.</p> <p>In Benin heeft het diplomatisch bureau van Cotonou bijgedragen aan de uitbreiding en afwerking van het EU actieplan gender voor Benin en aan de matrix om de implicatie ervan te volgen. Daarnaast draagt dat bureau ook bij tot de jaarlijkse rapportage over dit actieplan, onder leiding van de lokale EU-delegatie.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
5.e	Integreren van genderaspecten in de rapportage van de buitenposten over de lokale situatie.	
	<p>Ondernomen acties.</p> <p>De nood aan de integratie van genderaspecten binnen de rapportage werd benadrukt tijdens de opleiding van de stagiairs-diplomaten.</p>	Buitenlandse Zaken
5.f	Stimuleren van aandacht voor de genderdimensie bij het bepalen van de Belgische positie in multilaterale en bilaterale dossiers.	
	<p>Posities waarin de genderdimensie opgenomen is.</p> <p>Zowel de Directie Multilaterale Zaken, als de Directie Bilaterale Zaken hebben een effectief lid en plaatsvervanger voor de interne taskforce gender mainstreaming. Deze leden hebben reeds verschillende keren het belang van het integreren van de gender dimensie bij het bepalen van de positie van België benadrukt. Deze leden zijn tevens het contactpunt binnen hun directie.</p>	Buitenlandse Zaken

	In voorbereidende nota's van bilaterale dossiers wordt systematisch aandacht besteed aan vrouwenrechten.													
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Ontwikkelingssamenwerking												
6.	De kennis over de genderdimensie bij het personeel stimuleren.													
6.a	De genderdimensie op een substantiële manier integreren in de basisopleidingen.													
	<p>Basisopleidingen die de genderdimensie integreren. Aantal en aandeel vrouwen en mannen dat de opleiding gevolgd heeft.</p>													
	<p>Aandacht voor gender is structureel opgenomen in de basisopleiding van nieuwe stagiairs-diplomaten. De FOD Buitenlandse Zaken beschikt over een netwerk voor gender mainstreaming en alle nieuwe stagiairs-diplomaten hebben de voorbije twee jaar een gendertraining in hun opleiding gevolgd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genderbewustmakingstraining (door consultants van engender); - Gender Bewustzijn Quiz; - AFS SENTIO; - DGD Gender opleiding; - DGJ opleiding Internationaal Humanitair Recht (opleiding door interne deskundigen binnen de FOD Buitenlandse Zaken over gender mainstreaming, ontwikkelingssamenwerking en vrouwenrechten. - Gezinsbeleid (door de gezinsfunctionaris) <p>Daarnaast werden er regelmatig gendergerelateerde opleidingen aangeboden aan alle personeelsleden in Brussel, bijvoorbeeld over gender in overheidsopdrachten.</p>	Buitenlandse Zaken												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>81</td> <td>112</td> <td>41,97%</td> <td>58,03%</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	81	112	41,97%	58,03%	
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
81	112	41,97%	58,03%											
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Ontwikkelingssamenwerking												
	<p>Opleiding: Basisvorming</p> <p>Op welke manier wordt gender behandeld: Het waarden-/diversiteitstheater is sinds 2006 geïntegreerd in de militaire basisvorming van de vrijwilligers, onderofficieren en officieren. Vanaf 2017 werden er totaal nieuwe voorstellingen geschreven waar voor elke doelgroep accenten worden gelegd op de waarden van Defensie en voorbeeldgedrag. Voor de onderofficieren en de officieren werd daar nog het verwachte leadership aan toegevoegd. Deze vorm van sensibilisering loopt tot eind 2020. • De genderdimensie wordt substantieel behandeld tijdens deze voorstellingen en simulaties.</p>	Defensie												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90</td> <td>873</td> <td>9,3%</td> <td>90,6%</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	90	873	9,3%	90,6%	
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
90	873	9,3%	90,6%											

	<p>Opleiding: Basisopleiding Op welke manier wordt gender behandeld: Wat de politie betreft, wordt het begrip gender geïntegreerd in de basisopleidingsprogramma's (inspecteur, hoofdinspecteur en commissaris) onder de diversiteitsdoelstellingen in het algemeen. Hierbij bij wijze van voorbeeld wat is voorzien voor de basisopleiding van de inspecteurs: Een attitude die de inspecteur moeten hebben verworven na afloop van hun basisopleiding is om «respect op te brengen voor diversiteit en er consequent naar handelen». In die context wordt het begrip gender transversaal bekeken via de volgende clusters:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «politie deontologie»; - «domeinspecifiek recht» (in het kader waarvan het begrip gender wordt behandeld via de doelstellingen «de strafbepalingen inzake mensenhandel en de strafverzwarende omstandigheden illustreren met voorbeelden» en «de constitutionele elementen van inbreuken op de antiracisme- en antidiscriminatie wet uitleggen»); - «op gepaste wijze slachtoffers bejegenen» (waar het gender wordt behandeld via de doelstellingen «vanuit eerstelijnszorg slachtoffers adequaat opvangen» en «verschillende types van slachtoffers en hun specifieke behoeften onderscheiden»); - «maatschappelijke oriëntering» via de competentie «maatschappelijke fenomenen integraal benaderen», met als doelstellingen «socio-culturele ontwikkelingen en fenomenen benoemen en omschrijven», «normovertredend gedrag herkennen en standpunten vanuit diverse contexten verklaren», «bewust zijn van de oorzaken en gevolgen van racisme, discriminatie, stereotypen en vooroordelen en de impact hiervan op een professionele basishouding». 	Binnenlandse Zaken-Fedpol												
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2">Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</td> <td colspan="2">Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.			
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.												
6.b	<p>De genderdimensie integreren in de voortgezette opleidingen. Voortgezette opleidingen die de genderdimensie integreren. Aantal en aandeel vrouwen en mannen dat de opleiding gevolgd heeft.</p> <p>Opleiding: Gemeenschappelijke Vorming Keuronderofficieren, Gemeenschappelijke Vorming Hoofdonderofficieren alsook de Basisstafvorming, de Vorming Kandidaat-Hoofdofficieren en de Hogere Stafopleiding van de officieren (leadership, evaluatiegesprek, internationaal humanitair recht, themadagen, ...) Op welke manier wordt gender behandeld: Het genderaspect wordt geïntegreerd in de vormingen.</p>	Defensie												
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2">Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</td> <td colspan="2">Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.			
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.												
<p>Opleiding: Voortgezette opleidingen betreffende diversiteit Op welke manier wordt gender behandeld: Wat de politie betreft, wordt het begrip gender geïntegreerd in de voortgezette opleidingen betreffende diversiteit. In die context werden er in 2017 verschillende opleidingen gegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe reageren op discriminerende uitlatingen van collega's?; - Antiracisme- en antidiscriminatie wetgeving; - Col 13 en de antiracisme- en antidiscriminatie wetgeving; 	Binnenlandse Zaken-Fedpol													

- Diversiteit integreren in het HR-management;
- Diversiteit integreren in alle politieopleidingen - opleiders;
- Omgaan met diversiteit in mijn team.

Deze opleidingen worden georganiseerd in samenwerking met het Interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme (UNIA).

Aantal		Aandeel (%)	
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	

6.c De genderdimensie integreren in de opleidingen voor het personeel dat vertrekt op vredesmissie en civiele crisisbeheersingsmissie.

Opleidingen die de genderdimensie integreren.

Aantal en aandeel vrouwen en mannen dat de opleiding gevolgd heeft.

In de 10-daagse opleiding 'Basic Generic Training on Civilian Crisis Management' is anderhalf uur voorzien voor de thema's Gender en Vrouwen, Vrede, Veiligheid. Er komen ook experts van het terrein hun ervaring delen. Hierbij wordt rekening gehouden dat zowel mannelijke als vrouwelijke 'ervaringsdeskundigen' getuigen.

Buitenlandse Zaken

Aantal		Aandeel (%)	
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
13	19	41%	59%

Opleiding: Pre-Deployment Training

Op welke manier wordt gender behandeld: Tijdens de Pre-Deployment Training van alle militairen die op opdracht vertrekken – zowel binnen een groot detachement of als individuele augmentee – wordt de thematiek gender in detail en aangepast aan de cultuur van het operationeel theater behandeld. De genderthematiek wordt geïntegreerd binnen de "culture awareness"-briefing.

Defensie

Aantal		Aandeel (%)	
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	

Opleiding: Basic Generic Training Course for Civilian Management Missions

Op welke manier wordt gender behandeld: Wat de politie betreft, is het begrip gender een prioriteit op Europees niveau en wordt het bijgevolg transversaal behandeld tijdens de 2 weken van de opleiding «Basic Generic Training Course for Civilian Management Missions». Bovendien is er een Teaching Unit volledig gewijd aan deze thematiek: «Gender and peace building».

Binnenlandse Zaken-Fedpol

Aantal		Aandeel (%)	
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	

6.d	<p>Ontwikkeling van pedagogisch materiaal voor de sensibilisering met betrekking tot gender.</p> <p>Materiaal dat werd ontwikkeld.</p> <p>Het diversiteits-/waardentheater is sinds 2006 geïntegreerd in de militaire basisvorming van de vrijwilligers, onderofficieren en officieren. De genderdimensie wordt substantieel behandeld tijdens deze voorstellingen en simulaties. Sinds 2017 wordt er ook aan elke militair in de basisvorming een stripverhaal overhandigd “Thomas vertrekt in operatie” dat de thematiek van gender in operaties aankaart.</p>	Defensie
7. Genderexpertise ontwikkelen, beheren en uitwisselen.		
7.a	<p>Genderexperten in de departementen voorzien en opleiden.</p> <p>Experten die werden voorzien en gevormd.</p> <p>In de FOD Buitenlandse Zaken werd een coördinatrice gender mainstreaming benoemd, die instaat voor de tenuitvoerlegging van de wet gender mainstreaming van 2007 en die de interne taskforce gender mainstreaming coördineert. Geregeld volgt zij opleiding om haar kennis actueel te houden. In de interne taskforce zetelen vertegenwoordigers van alle directies en de twee beleidscellen. De leden genieten een opleiding en worden verondersteld het aanspreekpunt te zijn binnen hun directie met betrekking tot gender mainstreaming.</p> <p>Zie punt 2.c voor Tanzania</p> <p>ACOS Strat Teneinde een correcte opvolging te verzekeren van de thematiek en te beantwoorden aan de normen aanbevolen door (in het bijzonder) de NAVO ter zake, zal het de komende jaren noodzakelijk zijn het personeel te vormen dat is vereist om de boomstructuur van de GENAD bij Defensie in te vullen. Zoals aanbevolen door de NAVO, zou er zich een GENAD op strategisch niveau dienen te bevinden (aanbevolen exclusieve functie), aan wie de GENAD/GFP van de onderliggende echelons, tot op niveau van de eenheden, verslag uitbrengen.</p> <p>ACOS Ops&Trg Er is in een “gender”advisor voorzien in alle componenten. Momenteel is om budgettaire redenen enkel de genderraadgever van de Landcomponent gevormd. Het is de bedoeling dat in 2018 de andere genderraadgevers van het Stafdepartement Operaties & Training en van de Aircomponent gevormd zullen worden. Deze cursussen zijn aangevraagd. Binnen de Landcomponent (Information Operations Group) bevindt zich een pool van gevormde gender focal advisors.</p> <p>DG JM Binnen de DG JM is geen enkel personeelslid specifiek gevormd voor genderkwesties. Bepaalde personeelsleden hebben echter competenties verworven met betrekking tot genderkwesties, vereist voor de uitvoering van hun taken binnen het departement.</p> <p>Geen nieuwe acties. Verderzetting van bestaande acties.</p>	<p>Buitenlandse Zaken</p> <p>Ontwikkelingssamenwerking</p> <p>Defensie</p> <p>Binnenlandse Zaken</p>

	<p>Sinds april 2010 is binnen de FOD Justitie een coördinatrice <i>gender mainstreaming</i> benoemd (als vereist door de wet van 12 januari 2007 en zoals voorgeschreven door het KB van 26 januari 2010).</p> <p>De coördinatrice <i>gender mainstreaming</i> neemt deel aan de verschillende vergaderingen van de Interdepartementale Coördinatiegroep.</p> <p>Bovendien hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertegenwoordigers van de FOD Justitie de opleidingen 'gender en subsidies' en 'gender en communicaties' van het IGVM gevolgd; - alle leden van de beleidscel de door het IGVM georganiseerde opleiding over <i>gender mainstreaming</i> in het beleid gevolgd (mei 2017). 	Justitie
7.b	<p>Netwerk oprichten om ervaringen uit te wisselen.</p> <p>Netwerk opgericht.</p> <p>Aantal vergaderingen.</p> <p>Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	Defensie
7.c	<p>Advies vragen aan genderexperten.</p> <p>Consultaties Adviesraad Gender en Ontwikkeling.</p> <p>Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
7.d	<p>Genderexperten voor vredesmissies voorzien en opleiden.</p> <p>Experten die werden voorzien en gevormd.</p> <p>In alle grotere detachementen die in contact kunnen komen met de lokale bevolking worden er genderdeskundigen aangeduid in een cumulfunctie (GFP's). Zij volgen hiervoor een cursus voor vertrek binnen de Information Operations Group (= knowledge center voor Defensie).</p>	Defensie
7.e	<p>Beheren en steunen van genderexpertise in de voorbereiding, uitvoering en monitoring van vredesoperaties.</p> <p>Database.</p> <p>In alle grotere detachementen die in contact kunnen komen met de lokale bevolking worden er genderdeskundigen aangeduid in een cumulfunctie. Zij volgen hiervoor een cursus voor vertrek binnen de Information Operations Group (= knowledge center voor Defensie). Deze genderdeskundigen worden vervolgens via het Reach Back Principle bijgestaan door de experten die zich in de Information Operations Group bevinden en kunnen geactiveerd worden wanneer er vanuit het theater een vraag voor steun wordt gelanceerd. Deze steun kan bestaan uit het geven van advies of antwoorden op vragen maar ook uit het sturen van een CT Gender wanneer dit nodig moest zijn. Deze gevormde genderdeskundigen worden momenteel niet centraal beheerd, maar dit is een actiepunt dat door de Information Operations Group binnen de Landcomponent aangepakt zal worden.</p> <p>Ter beschikking gestelde experten.</p> <p>Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	Defensie
		Defensie

	Opleidingsplan.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Defensie
8.	De genderdimensie integreren in de toekenning van financieringen en subsidies.	
8.a	De aanwezigheid van de genderdimensie in subsidieaanvragen beschouwen als een belangrijk element bij de goedkeuring van de aanvragen.	
	Subsidies toegekend aan projecten die expliciet rekening houden met de genderdimensie.	
	Er werden gesprekken opgestart met een aantal organisaties om de genderdimensie te integreren in hun subsidies.	Buitenlandse Zaken
	<p>Gender speelt een rol in de eventuele toekenning van subsidies door een Belgische ambassade aan lokale projecten. De meeste subsidies gaan naar projecten die werken rond de strijd tegen gender gebaseerd geweld, rond de gezondheid van vrouwen en rond de vertegenwoordiging van vrouwen in organisaties.</p> <p>In Marokko worden er geen subsidies meer gegeven aan lokale organisaties, maar binnen het kader van het project voor steun aan organisaties die werken in de strijd tegen geweld tegen vrouwen (2016-2020, BTC, 2.000.000 EUR), zullen nog subsidies gegeven worden aan NGO's die specifiek met de opvang van slachtoffers bezig zijn.</p> <p>In Guinee zijn er subsidies aan 5 NGO's toegekend, maar aangezien die programma's nog opgestart worden is er nog geen informatie beschikbaar over concrete realisaties. Rekening houden met gender is wel een van de criteria op basis waarvan subsidies worden toegekend. De NGO's zijn TRIAS, MEMISA met NGO Fraternité Medical Guinee, Damiaan Actie en Instituut voor Tropische Geneeskunde. TRIAS kaart gender aan over de inclusie van vrouwen, jongeren en kwetsbare personen vanuit een socio-economisch standpunt. Het heeft een budget van 2.400.000 EUR. MEMISA kaart gender aan door de lokale NGO Fraternité Medical Guinee via een politiek van de versterking van de plaats van vrouwen in de organisaties van de civiele overheid met een focus op meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen in deze organisaties. Het heeft een budget van 730.000 EUR. Damiaan Actie brengt de focus op gender door de verbetering van de toegang tot screenings en behandeling van tuberculose bij vrouwen en kinderen. Het heeft een budget van 1.500.000 EUR. Het Instituut voor Tropische Geneeskunde legt de focus op het opleiden van vrouwelijk personeel. Het heeft een budget van 1.000.000 EUR.</p> <p>In Mozambique is gender geïntegreerd in de contextuele analyse en het strategische dialoog van de ANGS in juni 2016, en vormde het een belangrijk criterium in de appreciatie van de programma's van ANGS.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
8.b	De aandacht vestigen op gendergelijkheid tijdens donorconferenties en contacten met gefinancierde internationale organisaties.	
	Ondernomen interventies.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
	In het Bezet Palestijns Gebied wordt er systematisch de aandacht gevestigd op gendergelijkheid bij contacten met multilaterale organisaties.	Ontwikkelingssamenwerking

9.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het functioneren van internationale organisaties.	
9.a	Pleiten voor een integratie van de genderdimensie in de agenda en in de relevante rapporten en resoluties van internationale organisaties.	
	Ondernomen interventies.	
	België heeft gepleit voor de integratie van de genderdimensie in alle relevante resoluties van de MRR en de VNAV (thematische en landenresoluties).	Buitenlandse Zaken
10.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in de vredesmissies, de civiele crisisbeheersingsmissies en de processen van vredesopbouw.	
10.a	Goede praktijken en aanbevelingen inzake de integratie van de genderdimensie in vredesmissies verspreiden bij partners en pleiten voor de toepassing ervan bij volgende missies.	
	Verspreiding goede praktijken.	
	Zie ook punt 5.b. voor wat het "awareness"-aspect betreft. Sinds 2013 worden genderdeskundigen tewerkgesteld in de Belgische detachementen tijdens de verschillende vredesmissies. Er dient echter te worden vastgesteld dat hun werk ter plaatse slechts zeer zelden een contact met de plaatselijke bevolking omvat en dat Defensie bijgevolg slechts een uiterst marginale rol speelt met betrekking tot de tenuitvoerlegging van UNSCR 1325. We kunnen dus momenteel geen aanbevelingen voor goede praktijken formuleren aan onze partners. Er wordt niet voldoende rekening gehouden met het genderspect tijdens het operationele proces. Defensie kan nog leren van partners met meer ervaring zoals Zweden, Noorwegen, Nederland, ...	Defensie
	Pleidooi voor toepassing.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Defensie
10.b	Samenwerken met internationale organisaties en hun lidstaten inzake het verzamelen van relevante genderdata en ondersteunen van consultatie- en coördinatiemechanismen.	
	Database 'gender'.	
	Ter ondersteuning van het punt hierboven: via bilaterale en internationale contacten (partners en bondgenoten), is het ACOS Strat de partner bij uitstek voor de deelname aan discussiefora ter zake. Op dit moment zijn deze contacten echter nog te sporadisch. De laatste deelname van leden van Defensie aan een internationale vorming dateert van december 2015.	Defensie
	Geleverde steun.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Defensie
10.c	Toezien op de integratie van de genderdimensie bij de planning en uitwerking van SSR en DDR programma's.	
	Projecten of programma's rond SSR en DDR waarin aandacht gaat naar gender, de landen waarin ze uitgevoerd worden	
	De Belgische Defensie neemt deel aan deze programma's binnen een multinationaal kader (EU, VN, NAVO). Momenteel is België actief binnen drie van zulke programma's (Operation Resolute Support, European Union Training Mission Mali &	Defensie

	Centraal-Afrikaanse Republiek) en in elk van deze programma's wordt aan het aspect Gender veel aandacht geschonken en is het opgenomen in de verschillende opleidingsprogramma's. Deze functies worden ook door andere naties ingevuld (Scandinavische landen binnen RSM, VK binnen European Union Training Mission Mali).	
10.d	Bevorderen van de genderaanpak en in het bijzonder van de aanwijzingen van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid in de Gemeenschappelijke Standpunten en de Beslissingen van de Europese Raad inzake ontwapening en inzake de outreach over de verschillende verdragen en overeenkomsten die betrekking hebben op ontwapening en wapencontrole (BTWC, ATT, CWC, UNPoA ...).	
	Ondernomen interventies.	
	In 2017 werd er geen enkel Gemeenschappelijk Standpunt aangenomen met betrekking tot ontwapening. Tijdens de onderhandelingen van de Europese Raad over de verschillende besluiten inzake ontwapening en de reikwijdte van de belangrijkste internationale ontwapeningsinstrumenten binnen de bevoegde werkgroepen van de Raad, bevordert België actief het <i>mainstreamen</i> van genderkwesties. België verdedigt de actieve rol van vrouwen inzake ontwapening en geeft in het bijzonder aandacht aan de specifieke impact die bepaalde wapens hebben op vrouwen en kinderen (verband tussen illegale handvuurwapens en gender gerelateerd geweld, impact van antipersoonsmijnen op vrouwen en kinderen,...).	Buitenlandse Zaken
10.e	Pleiten voor een structurele integratie van de genderdimensie in de voorbereidingen en analyses van het mandaat en het budget van vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies en voor het behoud van de nodige middelen om dit te doen.	
	Ondernomen interventies.	
	Bij de opstart van de EU GVDB-missie in Irak heeft België een voortrekkersrol gespeeld om een ' <i>human rights and gender advisor</i> ' functie op te nemen in de lijst van experten.	Buitenlandse Zaken.
10.f	Binnen de PBC de integratie bevorderen van de genderdimensie in de voorbereiding van nieuwe ' <i>Integrated Peacebuilding Strategies</i> ' en in de tweejaarlijkse evaluaties van de strategische kaders.	
	Ondernomen interventies.	
	Ons land heeft gepleit voor het toekennen van een betere plaats voor de genderdimensie in het kader van een geïntegreerde en coherente benadering van vredesopbouw en dit zowel door de actoren bevoegd op vlak van politiek, veiligheid en ontwikkeling als in de werkzaamheden van de Commissie Vredesopbouw zelf. Zo heeft België als lid van die Commissie Vredesopbouw (PBC) steun verleend aan het rapport van de Secretaris-Generaal. In dat rapport wordt nadruk gelegd op het belang van technische competenties in het kader van gendergelijkheid als een van de strategieën gericht op de integratie en versterking van gendergelijkheid in het kader van de preventie van conflicten. Ook onderstreept België daar waar mogelijk het belang van de rol van vrouwen, hun vertegenwoordiging en hun participatie in de preventie en oplossing van conflicten met het oog op het verzekeren van een duurzame vrede. Tot slot bevordert ons land zoveel mogelijk de integratie van gender in de werken van de CVO, in het bijzonder bij de beoordeling van nationale strategieën van vredesopbouw en in de opvolging van landen in transitie.	Buitenlandse Zaken

11.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de specifieke noden van vrouwen in de juridische systemen.																																																															
11.a	Steun verlenen aan de uitvoering van het EU beleidskader inzake transitionele justitie, dat de integratie van de genderdimensie als één van de leidende principes vermeldt voor EU engagement.																																																															
	Ondernomen interventies.																																																															
	België financiert een project ter ondersteuning van de Buitengewone Afrikaanse Kamers van de Senegalese rechtbanken, verantwoordelijk voor de berechting van internationale misdaden die tussen 1982 en 1990 in Tsjad zijn gepleegd. Het project is erop gericht de uiteindelijke beslissingen van de Kamers toe te lichten, het bewustzijn te vergroten in de Afrikaanse (en vooral Tshadische) media, bijzondere aandacht te besteden aan het probleem van seksueel geweld en een volledige herinnering aan het proces te bewaren. De Belgische financiering bedraagt €118.220.			Buitenlandse Zaken																																																												
12.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie in het kader van humanitaire hulp.																																																															
12.a	Uitvoeren en versterken van de procedure inzake de integratie van de genderdimensie in de overeenkomsten met humanitaire hulporganisaties die financiële steun ontvangen.																																																															
	Gevolgde procedure.																																																															
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.			Ontwikkelingssamenwerking																																																												
13.	Rekening houden met de genderdimensie in de vluchtelingenproblematiek.																																																															
13.a	De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij asielaanvragen.																																																															
	Aantal en aandeel mannelijke en vrouwelijke asielzoekers die het statuut van vluchteling hebben verkregen, of die hebben genoten van een subsidiaire bescherming en land van herkomst.																																																															
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.			Binnenlandse Zaken- CGVS/DVZ																																																												
	Aantal en aandeel erkenningen en weigeringen van asielaanvragen op grond van gendergerelateerde redenen, uitgesplitst naar geslacht.																																																															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">2017</th> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Erkenningen gendergerelateerd</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Erewraak, Eremoord</td> <td>223</td> <td>120</td> <td>65,0%</td> <td>35,0%</td> </tr> <tr> <td>Gedwongen huwelijk</td> <td>815</td> <td>47</td> <td>94,5%</td> <td>5,5%</td> </tr> <tr> <td>Gedwongen prostitutie (in land van herkomst)</td> <td>26</td> <td>2</td> <td>92,9%</td> <td>7,1%</td> </tr> <tr> <td>Genitale verminking</td> <td>280</td> <td>10</td> <td>96,6%</td> <td>3,4%</td> </tr> <tr> <td>Genitale verminking dochter</td> <td>649</td> <td>144</td> <td>81,8%</td> <td>18,2%</td> </tr> <tr> <td>Huiselijk geweld</td> <td>459</td> <td>35</td> <td>92,9%</td> <td>7,1%</td> </tr> <tr> <td>Seksueel geweld</td> <td>336</td> <td>24</td> <td>93,3%</td> <td>6,7%</td> </tr> <tr> <td>Seksuele oriëntatie en genderidentiteit</td> <td>135</td> <td>505</td> <td>21,1%</td> <td>78,9%</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>2923</td> <td>887</td> <td>76,7%</td> <td>23,3%</td> </tr> </tbody> </table>				2017	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Erkenningen gendergerelateerd					Erewraak, Eremoord	223	120	65,0%	35,0%	Gedwongen huwelijk	815	47	94,5%	5,5%	Gedwongen prostitutie (in land van herkomst)	26	2	92,9%	7,1%	Genitale verminking	280	10	96,6%	3,4%	Genitale verminking dochter	649	144	81,8%	18,2%	Huiselijk geweld	459	35	92,9%	7,1%	Seksueel geweld	336	24	93,3%	6,7%	Seksuele oriëntatie en genderidentiteit	135	505	21,1%	78,9%	Totaal	2923	887	76,7%	23,3%	Binnenlandse Zaken- CGVS/DVZ
2017	Aantal		Aandeel (%)																																																													
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen																																																												
Erkenningen gendergerelateerd																																																																
Erewraak, Eremoord	223	120	65,0%	35,0%																																																												
Gedwongen huwelijk	815	47	94,5%	5,5%																																																												
Gedwongen prostitutie (in land van herkomst)	26	2	92,9%	7,1%																																																												
Genitale verminking	280	10	96,6%	3,4%																																																												
Genitale verminking dochter	649	144	81,8%	18,2%																																																												
Huiselijk geweld	459	35	92,9%	7,1%																																																												
Seksueel geweld	336	24	93,3%	6,7%																																																												
Seksuele oriëntatie en genderidentiteit	135	505	21,1%	78,9%																																																												
Totaal	2923	887	76,7%	23,3%																																																												

	Richtsnoeren.	
	<p>DVZ: Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p> <p>CGVS: In juni 2017 publiceerde het CGVS een interne richtlijn specifiek voor de behandeling van asielvragen waarbij asielaanvragers/asielaanvraagsters verkrachting-seksueel geweld invoeren. Deze richtlijn, gericht aan de beschermingsofficieren, supervisors en geografische coördinatoren bevat precieze instructies met betrekking tot de manier waarop verhoren uitgevoerd moeten worden en de geloofwaardigheid van asielaanvragers/asielaanvraagsters met dit profiel in te schatten. Dit document bevat eveneens een schema met juridische redenering om de objectiviteit van de beslissing te verzekeren.</p>	Binnenlandse Zaken- CGVS/DVZ
	Informatieuitwisselingen.	
	<p>CGVS + DVZ: Er werden contacten gelegd en informatie-uitwisselingen zijn bezig tussen de dienst Familiehereniging van de DVZ en de gendercoördinatie van het CGVS over sensibilisering en informatie inzake de thematieken die een link hebben met gender.</p>	Binnenlandse Zaken- CGVS/DVZ
13.b	De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij het onthaal en de opvang van vluchtelingen.	
	Onthaal en opvang aangepast aan de specifieke noden van vrouwen.	
	<p>Sinds 2015 werkt Fedasil aan een reeks minimale normen voor de opvang van asielzoekers met betrekking tot: materiële hulp, maatschappelijke begeleiding, en toegang tot juridische begeleiding, de psychologische en medische begeleiding, de infrastructuur en inboedel en veiligheid. Een aantal van deze normen werden opgesteld in 2017. Er werd rekening gehouden met specifieke genderbehoeften en de specifieke noden van niet begeleide minderjarigen en andere kwetsbare groepen. Het Agentschap voert kwaliteitsaudits uit in de opvangstructuren en legt de opvangstructuren indien nodig verbeteringsacties op om te voldoen aan de minimale normen.</p> <p>Enkele voorbeelden van minimale normen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De opvangstructuur voorziet in aparte slaapkamers voor alleenstaande mannen en vrouwen, gescheiden sanitair voor mannen en vrouwen, tv-ruimte/binnensportruimte: aparte ruimte of andere openingsuren voor vrouwen en minderjarigen; - De opvangstructuur voorziet in de kosten van of organiseert de verplaatsing van de begunstigde (tenzij op loopafstand) in het kader van de asielprocedure, om medische of psychosociale redenen en voor de school (ook voor de ouder die het kind naar school brengt). Dit is inclusief verplaatsingen naar organisaties die begeleidingen/ psychosociale steun aanbieden voor begunstigten met specifieke behoeften (omwille van hun seksuele geaardheid, genitale verminking etc.); - De opvangstructuur voorziet opvangmogelijkheden voor kinderen van alleenstaande ouders die vorming/taallessen volgen; - De opvangstructuur regelt de toegang tot de arts van het gevraagde geslacht indien gevraagd door de bewoner en indien er een aanbod bestaat op een redelijke afstand van de opvangstructuur; - De identificatie van de specifieke noden en evaluatie van de medische behoeften gebeurt tijdens het eerste medisch gesprek en tijdens het gehele verblijf van de bewoner in de opvangstructuur. Hiervoor beschikt het personeel over tools voor identificatie. Er wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de identificatie van de slachtoffers van foltering en andere ernstige vormen van psychologisch, fysiek of seksueel geweld; - De opvangstructuur verzekert de opsporing van de mentale gezondheidsproblemen en toegang tot psychologische begeleiding verzekeren, overeenkomstig de behoeften van de bewoner; - De opvangstructuur ondersteunt de bewoner bij zijn fysiek en psychisch welzijn en voorziet indien nodig toegang tot 	Binnenlandse Zaken-Fedasil

- psycho-educatieve activiteiten (bv. relaxatie, praatgroepen etc.);
- Binnen de 30 dagen identificeert de maatschappelijk werker de specifieke noden en onderzoekt de persoonlijke situatie van de bewoner om uit te maken of de opvang aangepast is aan zijn specifieke behoeften. Het personeel beschikt over tools tot identificatie. De persoonlijke situatie van de bewoner en de identificatie van specifieke noden wordt gedurende het hele verblijf in de opvangstructuur geëvalueerd;
 - Er wordt, indien nodig, een multidisciplinair overleg georganiseerd, om de specifieke noden te identificeren, om te onderzoeken of de opvang aangepast is, of om de opvang en begeleiding af te stemmen op de noden. Dit overleg vindt plaats tussen het personeel van de opvangstructuur (maatschappelijk werker, begeleider etc.) en indien nodig met de betrokken externe hulpverleners en organisaties (bv. arts, Kind en Gezin, school etc.).

Binnen de **AMIF-cyclus 2016-2017** opteerde Fedasil voor 4 projecten met een focus op het **creëren van een structurele aanpak voor asielzoekers met een psychosociale problematiek**. Een van deze projecten is het project 'FGM Global Approach' van de vzw's Gams en Intact (looptijd: 01/01/2016 tot 31/12/2017):

Doelgroep:

- Medewerkers uit de opvang- en asielsector.
- Vrouwen en meisjes die slachtoffer zijn of dreigen te worden van besnijdenis.
- De gemeenschappen afkomstig uit landen waar VGV wordt toegepast.

Doelstellingen:

- Versterken van de vaardigheden van de medewerkers in de opvangcentra,
- Begeleiding van besneden vrouwen (individueel en groepsateliers),
- Sensibiliseren van gemeenschappen afkomstig uit landen waar VGV wordt uitgevoerd,
- Creatie van een netwerk van actoren, delen van expertise en lobbyen.

In het kader van dit project heeft een nationale werkgroep (medewerkers van Fedasil, Croix Rouge de Belgique en Rode Kruis Vlaanderen onder leiding van GAMS en INTACT) een **traject opgesteld voor een gedeelde aanpak van de identificatie en de begeleiding van vrouwen/meisjes, (potentiële) slachtoffers van VGV** (met psycho-sociale, medische en juridische opvolging, verwijzing naar gespecialiseerde organisaties etc.) in de collectieve opvang. Een werkdocument van dit 'traject' werd gefinaliseerd in maart 2017 en nadien verspreid en geïmplementeerd. Voor de federale centra diende het VGV traject operationeel te zijn vanaf november 2017. Een aangepaste versie van het traject voor de lokale opvanginitiatieven (individuele opvang) diende voorzien te zijn tegen december 2017. In het kader van dit traject werden er referentiepersonen opgeleid.

In oktober 2017 werden er binnen dit project twee **klinische informatiesessies voor huisartsen** (artsen verbonden aan opvangcentra, medisch huizen en centra voor gezinsplanning) georganiseerd waarbij de classificatie van de Wereldgezondheidsorganisatie, de iconografie van de verschillende types VGV, de differentiële diagnose, de fysieke en psychologische gevolgen en handvaten om ondersteuning aan betrokkenen te bieden aan bod komen. Ook het nieuwe medisch attest zal voorgesteld worden en de richtlijnen om dit attest correct in te vullen. Enkel de artsen die deze opleiding gevolgd hebben zullen medische attesten voor VGV kunnen uitschrijven die door het CGVS aanvaard worden.

Fedasil heeft in september 2017 het **online kennisplatform "UNITED TO END FEMALE GENITAL MUTILATION", met praktische informatie en advies voor professionals die beroepsmatig te maken krijgen met vrouwelijke genitale VGV**

Verder beschikt Fedasil elk jaar over een budget om specifieke projecten inzake opvang en vrijwillige terugkeer te ondersteunen. In 2016 kregen 19 projecten rond opvang (begeleiding van specifieke doelgroepen, niet begeleide minderjarigen, medische problemen) subsidies van Fedasil, waaronder een verlenging van het reeds in 2016 gesteunde project: **"Buddy's voor**

vrouwelijke vluchtelingen” van de Nederlandstalige Vrouwenraad. Het betreft alleenstaande vluchtelingenvrouwen (met of zonder kinderen) en vluchtelingenvrouwen in gezinsverband die net erkend zijn en zich in de transitiefase bevinden in Vlaanderen. De Vrouwenraad wil met het buddyproject vluchtelingenvrouwen die net erkend zijn, begeleiden naar de reguliere huurmarkt en indien er ruimte is binnen de pool van buddy-vrijwilligers, bijdragen aan het uitbouwen van een sociaal netwerk en hen ondersteunen bij de start in hun nieuwe samenleving. Het project legt de nadruk op de versterking en participatie van vluchtelingenvrouwen én de participatie van Belgische vrouwen met name, vrijwilligers van de ledenorganisaties van de Vrouwenraad.

Om in de opvangstructuren de opsporing van kwetsbare personen te verbeteren startte de Dienst Studie en Beleid van Fedasil in 2015 met een uitgebreide **studie m.b.t. identificatie en zorg voor kwetsbare personen met specifieke behoeften in de opvang** (waaronder zwangere vrouwen, alleenstaande meisjes en moeders, slachtoffers van gendergerelateerd geweld e.a.). Deze studie beoogt een gedetailleerd beeld op te stellen van de praktijken op het terrein rond de identificatie van kwetsbaarheden en specifieke noden en de mate waarin er over het algemeen rekening gehouden wordt met de bijzondere noden van kwetsbare personen binnen het opvangnetwerk. De gehanteerde methodologie voor deze studie maakt daarom vooral gebruik van informatieverzameling op het terrein, namelijk bij de medewerkers in de opvangstructuren van het opvangnetwerk, externe organisaties die – al dan niet gemandateerd door het Agentschap – gespecialiseerd zijn in de huisvesting of begeleiding van kwetsbare personen, en in de mate van het mogelijke ook bij de betrokken bewoners van het opvangnetwerk zelf.

De studie wordt uitgevoerd in twee fasen die elk verschillende activiteiten omvatten. In de eerste fase werden vier activiteiten uitgevoerd: een literatuurstudie, een juridische analyse, observaties en verkennende gesprekken en een bevraging via enquête. Deze vier activiteiten van de eerste fase vormen de basis voor een eerste syntheserapport. De eerste fase van de studie, gepubliceerd in december 2016, stelde vast dat er op het terrein nog een aantal algemene noden zijn met betrekking tot de identificatie van en zorg voor kwetsbare personen met bijzondere opvangbehoeften:

- Zo wordt het concept kwetsbaarheid binnen de opvang op een te enge manier ingevuld. Men moet eerder “factoren van kwetsbaarheid” in rekening brengen.
- Gezien de complexiteit van kwetsbaarheden en specifieke noden is een meer intensieve, individuele en multidisciplinaire aanpak vereist. Een multidisciplinaire opvolging houdt ook een samenwerking met, of indien nodig een doorverwijzing naar, externe gespecialiseerde diensten in.
- De samenwerkingsverbanden met externe partners/diensten moeten bovendien verder ontwikkeld worden, in het bijzonder om de nodige zorg aan kwetsbare personen met specifieke noden te kunnen bieden.
- Opvangmedewerkers geven zelf aan onvoldoende of niet opgeleid te zijn om met specifieke kwetsbaarheden en noden om te gaan. Er is dus nood aan meer specifieke opleidingen voor opvangmedewerkers. Dit gaat gepaard met een vastgestelde nood aan een grotere sensibilisatie van zowel opvangmedewerkers als externe actoren waarmee wordt samengewerkt in het kader van de zorg voor kwetsbare personen met specifieke noden.
- Een andere vaststelling is dat de gebruikte identificatietools (zoals Multi-disciplinair overleg en Individuele Begeleidingsplannen) op het terrein niet op een geharmoniseerde manier worden toegepast. Bovendien wordt het gebruik van deze tools sterk beïnvloed door de opvangcontext.
- Ook werd de nood vastgesteld aan meer aangepaste communicatiemiddelen (bijvoorbeeld voor de communicatie met dove of blinde personen).
- In termen van communicatie vormt ook het gebrek aan (gespecialiseerde) tolken een belangrijk knelpunt binnen de opvang.
- Een andere vastgesteld knelpunt voor de identificatie van en zorg voor kwetsbare personen met specifieke noden is de transfers en informatie-uitwisseling tussen de opvangstructuren. Deze verloopt in sommige gevallen nog niet optimaal.
- Het beschikken over meer tijd en een aangepaster personeelskader en het verduidelijken van de rol en

verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken actoren in de identificatie en zorg voor kwetsbare personen vormen eveneens belangrijke noden die op het terrein werden vastgesteld.

- De studie toonde ook aan dat de wijze waarop de opvang georganiseerd is de kwetsbaarheid van personen kan beïnvloeden zoals de ligging van een opvangstructuur (bv. in afgezonderde, kleine dorpen), de grootte van opvangstructuren (bv. weinig mogelijkheden tot privacy, een gebrek aan individuele ruimtes), en de voorzieningen in de opvangstructuur (bv. gebrek aan aangepaste sanitaire voorzieningen). Er is dus nood aan meer aangepaste opvangstructuren.

In 2017 ging de tweede fase van de studie van start. In deze fase staan de ervaringen van de personen in het opvangnetwerk zelf (personeel en bewoners) en externe diensten centraal en wordt er een bevraging gedaan naar de goede praktijken met betrekking tot de identificatie en de opvang van kwetsbare asielzoekers in een aantal Europese landen. Op het einde van de studie (voorzien in 2018) zullen aanbevelingen geformuleerd worden met betrekking tot de identificatie en opvang van kwetsbare asielzoekers met specifiek opvangnoden.

In samenwerking met **International Centre for Reproductive Health** organiseerde Fedasil (Dienst Studie en Beleid) in november en december 2016 en, met financiering van UNHCR in februari 2017 **de opleiding “(H)erkennen van slachtoffers van seksueel en gendergerelateerd geweld”** met het doel professionals op het terrein in staat te stellen om slachtoffers van seksueel en gendergerelateerd geweld te detecteren en op de juiste manier op te vangen en door te verwijzen. Doelgroep van de opleiding: artsen, verpleegsters, leden van het psychosociaal team, voogden en maatschappelijk werkers verbonden aan het opvangnetwerk. In het totaal werden er 324 personen opgeleid.

Het **verbod op seksueel en gendergerelateerd geweld** wordt opgenomen in de **nieuwe versie van het huishoudelijk reglement voor de opvangstructuren in het opvangnetwerk van Fedasil**. Het nieuwe reglement zal inwerking treden in het voorjaar van 2018. Het reglement bepaalt ook dat wie een inbreuk pleegt op deze regels een sanctie kan worden opgelegd.

Aanpak kindhuwelijken in de asielprocedure en opvang: eind december 2015 werd een kadernota m.b.t. kindhuwelijken opgesteld door Fedasil met o.m. prevalentie, kindhuwelijk als een mensen/kinder-rechtschending, als een vorm van seksueel en gender-gebaseerd geweld, als een sociaal-economisch fenomeen, kindhuwelijken in de context van conflict, de gevolgen van kindhuwelijken, kindhuwelijken in het kader van de asielprocedure in Europa en in België, juridische analyse huwelijken in het buitenland afgesloten waarbij minstens één van de partners minderjarig is). In januari 2016 werd een interne richtlijn doorgestuurd naar de dienst Dispatching en de opvangcentra van Fedasil die de procedure verduidelijkt die gevolgd moet worden in het geval dat een huwelijk van een minderjarige wordt gedetecteerd. Deze instructie dient voor intern gebruik en werd ook verstuurd aan de Dienst Vreemdelingenzaken en is tot op heden van kracht.

13.c

De specifieke noden van vrouwen in overweging nemen bij hervestiging in België.

Aantal en aandeel mannelijke en vrouwelijke kwetsbare vluchtelingen die in België zijn hervestigd en land van herkomst.

CGVS (januari – september 2017):

2017 Land van herkomst	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Turkije, Jordanië en Libanon	465	549	45,9	54,1%

Binnenlandse Zaken-CGVS-
Fedasil

	<p>Fedasil (januari – september 2017):</p> <table border="1" data-bbox="331 225 1581 320"> <thead> <tr> <th data-bbox="331 225 698 252">2017</th> <th colspan="2" data-bbox="698 225 1137 252">Aantal</th> <th colspan="2" data-bbox="1137 225 1581 252">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th data-bbox="331 252 698 279">Land van herkomst</th> <th data-bbox="698 252 916 279">Vrouwen</th> <th data-bbox="916 252 1137 279">Mannen</th> <th data-bbox="1137 252 1355 279">Vrouwen</th> <th data-bbox="1355 252 1581 279">Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="331 279 698 316">Syrie</td> <td data-bbox="698 279 916 316">467</td> <td data-bbox="916 279 1137 316">547</td> <td data-bbox="1137 279 1355 316">46,1%</td> <td data-bbox="1355 279 1581 316">53,9%</td> </tr> </tbody> </table>	2017	Aantal		Aandeel (%)		Land van herkomst	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Syrie	467	547	46,1%	53,9%	
2017	Aantal		Aandeel (%)														
Land van herkomst	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen													
Syrie	467	547	46,1%	53,9%													
Ondernomen maatregelen en initiatieven.																	
	<p>Fedasil: Vóór hun aankomst in België ontvangen de vluchtelingen die hervestigd zullen worden, in het transitland, informatiesessies over verschillende thema's. Het doel is om hen voor te bereiden op hun aankomst, hun verwachtingen te beheren en nuttige informatie te verzamelen om de opvang aangepast aan hun specifieke noden voor te bereiden. Bij aankomst in België worden de begunstigden van het hervestigingsprogramma opgevangen in een van de vier federale centra gespecialiseerd in hervestiging voor een periode van ongeveer 6 weken. Naast de toegang tot de diensten die in het centrum beschikbaar zijn, worden sociaal-culturele oriëntatiemodules verstrekt ter ondersteuning van de empowerment en integratie van hervestigde vluchtelingen. Aan het einde van het verblijf in het centrum van Fedasil worden de begunstigden toegewezen aan een LOI van het opvangnetwerk van Fedasil. De maatschappelijk werkers van de opvangcentra nemen eerst contact op met de maatschappelijk werkers van de LOI om de overgang voor te bereiden en de nodige informatie te verstrekken voor de goede voortzetting van de individuele sociale begeleiding. Er is ook een vertrouwelijke overdracht van het medisch dossier voorzien. De hervestigde personen hebben het recht om in een LOI te verblijven gedurende een periode van zes maanden, waarbij ze sociale begeleiding en ondersteuning ontvangen bij het vinden van een woning. Ze worden ook in contact gebracht met integratieactoren en andere ondersteunende diensten op lokaal en regionaal niveau. Gedurende het volledige traject zorgen maatschappelijk werkers ervoor dat de begunstigden in contact gebracht worden met gespecialiseerde diensten die zijn aangepast aan hun specifieke behoeften (medische zorg, psychologische ondersteuning, taalopleiding, opleiding en werkgelegenheid, diverse ondersteunende diensten, enz.). De hervestigde vluchtelingen die in 2017 aankwamen kregen geen NGO meer toegewezen voor extra persoonlijke begeleiding. Dit werd door Fedasil beslist omdat er vaak een overlap was met de taken van de LOI's.</p>	Binnenlandse Zaken-CGVS-Fedasil															
14.	Verzekeren dat rekening wordt gehouden met de genderdimensie bij de strijd tegen terrorisme (countering violent extremism/CVE) en bij de preventie van radicalisering.																
14.a	Aandacht voor de genderdimensie opnemen in strategische documenten rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.																
Gender opgenomen in strategische documenten rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.																	
	<p>FOD Binnenlandse Zaken: Een nationaal CVE strategisch plan werd opgesteld dat de verschillende rollen van vrouwen bij CVE erkent met als doel preventie strategieën te ontwikkelen gericht op</p> <ul style="list-style-type: none"> - De beschermende rol van vrouwen tegen VE (violent extremism) - De actieve rol van vrouwen tegen VE - Het promoten door vrouwen van een VE ideologie tegengaan - De rekrutering door vrouwen bij VE groeperingen tegengaan 	Binnenlandse Zaken															

	<p>OCAD: Alhoewel het OCAD in 2017 geen enkele analyse die uitsluitend gewijd is aan vrouwen en de jihad (in de brede zin van het woord) verspreid heeft, wordt in de analysenota's van het OCAD, in functie van de relevantie, een punt in verband met het « geslacht » opgenomen. Net zoals voor de mannen wordt de Iraaks-Syrische problematiek voor de vrouwen opgevolgd. Dankzij deze opvolging kan men statistieken die betrekking hebben op het geslacht bekomen.</p>	
14.b	Aandacht besteden aan gender in acties rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	
	Projecten en acties rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement waarin gender opgenomen is.	
	<p>FOD Binnenlandse Zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internal Security Fund project Family Support: dit project is in april 2017 van start gegaan met als doel de ontwikkeling van een generieke methodologie voor een model Family Support-best practice guide voor België. Dit project biedt mogelijkheden om mannen en vrouwen uit kwetsbare families te empoweren. - Inventaris opgesteld bij 15 impuls steden en gemeenten van projecten radicalisering gerelateerd aan familie ondersteuning/vrouwen. - Sensibilisering van de 15 impuls steden en gemeenten rond gender en CVE tijdens de impulsvergadering van 6 juni 2017 (wet gender mainstreaming, VN resolutie 1325, gendertoets bij evaluatie/subsidiëring projecten radicalisering + voorstelling brochure 'Integratie genderdimensie bij de preventie van radicalisering'). <p>OCAD: Er wordt nog steeds geen gedifferentieerde dimensie voor mannen en vrouwen voorzien. Voor de vrouwen wordt de bedreiging voor personen (net zoals voor de mannen) geëvalueerd. Vrouwen worden in de gemeenschappelijke databank opgenomen en maken zo het voorwerp uit van een regelmatige opvolging.</p>	Binnenlandse Zaken
Betrokkenheid van Belgische vrouwenorganisaties.		
	<p>FOD Binnenlandse Zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vertegenwoordigers van een aantal Belgische vrouwenorganisaties die op het terrein steun bieden aan families kwetsbaar voor radicalisering (SAVE Belgium, vzw Dar al Amal en Actie Preventie en Protectie van Families) maken deel uit van een multidisciplinair expertenplatform van het Internal Security Fund project Family Support. Doel van dit expertenplatform is consultancy te bieden aan beleids- en sociale actoren die samenkomen binnen het nationaal netwerk Family Support. - In de brochure 'Integratie van de genderdimensie bij de preventie van radicalisering' worden de 15 impuls steden en gemeenten gesensibiliseerd om lokale vrouwenorganisaties en groepen actief te betrekken bij het preventief beleid rond radicalisering. <p>Input OCAD: Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	Binnenlandse Zaken

14.c	Aandacht besteden aan gender in onderzoek rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	
	Onderzoek rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement waarin aandacht voor gender opgenomen is.	
	<p>FOD Binnenlandse Zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Literatuuronderzoek over Gender en CVE en bijwonen van conferenties/lezingen (continue). - Opstelling en voorstelling brochure 'Integratie genderdimensie bij de preventie van radicalisering' voor verhoging 'awareness' en aanreiken van enkele praktijkvoorbeelden en tools. <p>OCAD:</p> <p>De vrouwen, worden, net zoals de mannen, opgevolgd. Dankzij deze opvolging kan men statistieken die betrekking hebben op het geslacht bekomen.</p> <p>Alhoewel het OCAD in 2017 geen enkele analyse die uitsluitend gewijd is aan vrouwen en de jihad (in de brede zin van het woord) verspreid heeft, wordt in de analysenota's van het OCAD, in functie van de relevantie, een punt in verband met het « geslacht » opgenomen.</p> <p>De genderdimensie wordt nog steeds actief opgevolgd door het OCAD. Bij het Departement Countering violent extremism is een persoon meer in het bijzonder met deze materie belast.</p> <p>In het kader van de nieuwe verbintenissen in verband met het project European Strategic Communications Network – ESCN (dat vanaf nu deel uitmaakt van het OCAD) wordt er in het bijzonder aandacht besteed aan de verdelingen inzake het geslacht bij de ploeg van experts.</p> <p>In 2017 nam het OCAD deel aan een paneldiscussie over het geslacht, in het kader van de conferentie over het terrorisme die in mei 2017 door de OVSE georganiseerd werd.</p>	Binnenlandse Zaken
14.d	Aandacht besteden aan gender in training voor experts rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	
	Aantal en aandeel experts met genderexpertise in CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Binnenlandse Zaken
14.e	Pleiten voor de integratie van de genderdimensie in de relevante documenten van internationale organisaties die werken rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	
	Ondernomen interventies.	
	In december 2017 co-sponsorde België VNVR resolutie 2396 over terugkerende buitenlandse terreurstrijders (<i>foreign terrorist fighters</i>) en hun families, waarin de genderdimensie uitdrukkelijk geïntegreerd is.	Buitenlandse Zaken

DOELSTELLING 3: Strijden tegen alle vormen van geweld ten aanzien van vrouwen en meisjes, in het bijzonder seksueel geweld

15.	De aandacht vestigen op het fenomeen van geweld tegen vrouwen en meisjes.	
15.a	Op het politieke en operationele niveau prioriteit geven aan en sensibiliseren rond de strijd tegen alle vormen van geweld tijdens en na gewapende conflicten, met bijzondere aandacht voor seksueel geweld.	
	Ondernomen interventies.	
	<p>België vestigde de aandacht op de strijd tegen alle vormen van geweld tegen vrouwen tijdens en na gewapende conflicten, tijdens de interactieve dialogen in de MRR met de SRSG's inzake geweld tegen kinderen en geweld tegen vrouwen, de dialoog inzake mensenrechten van migranten, alsook tijdens de landenspecifieke dialogen inzake de mensenrechtensituatie in Burundi, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Guinea, Mali en Zuid-Soedan</p> <p>In de marge van de CSW co-organiseerde België een <i>side event</i> inzake de impact van geweld, crisissen, tegenspoed en niet-overdraagbare ziektes voor het welzijn van vrouwen (<i>violence, crises, adversity, and non-communicable diseases (ncds): implications for global health and well-being of women and children</i>).</p> <p>België kwam tussen met een interventie tijdens de Arria vergadering over vrouwen, vrede, veiligheid en bemiddeling die op 27 maart plaatsvond in New York, met een interventie die de nadruk legde op de noodzaak van de integratie van vrouwen in bemiddelingsprocessen en op de uitdagingen om dit te bereiken. Ons land nam ook deel aan het open debat Vrouwen, Vrede & Veiligheid (VVV) in de VNVR op 27 oktober 2017, waar ons land o.a. het belang onderlijnde van technische vaardigheden op het gebied van gendergelijkheid en de functie van genderadviseurs tijdens vredesoperaties. Tenslotte nam België op 20 december ook deel aan het VNVR open debat over mensenhandel in conflicten, waarbij o.a. aandacht werd besteed aan conflictgerelateerd seksueel geweld.</p> <p>In februari organiseerde het Bureau van de Speciale Gezant S. Djinnit de VVV wereldwijde open dagen in Goma, met o.a. USD50.000 financiële steun van België.</p>	Buitenlandse Zaken
	<p>Oeganda: In het kader van het Belgisch voorzitterschap van de educatie donorgroep in Oeganda, draagt België bij aan de sensibilisatie rond de strijd tegen seksueel en gender gerelateerd geweld en wijst België op het belang van het creëren van een veilige leeromgeving en het respect voor de rechten van (jonge) vrouwen in het onderwijs. In de verschillende projectdossiers van het onderwijsprogramma van BTC Oeganda is gender, en meer in het bijzonder de bestrijding van seksueel en gender-gerelateerd geweld, een belangrijk aandachtspunt. Er werd overigens overeengekomen om voor de verschillende dossiers eenzelfde benadering te ontwikkelen en niet enkel aandacht te besteden aan de preventie van geweld op de campus, maar ook aan de opvang van slachtoffers (studenten en personeel) die buiten de campus slachtoffer zijn van geweld. BTC wil de Belgische positie binnen het Oegandese onderwijssysteem, met name op het vlak van lerarenopleiding en technisch onderwijs, gebruiken om in de toekomst meer concreet rond deze problematiek te werken. Er wordt gehoopt op een multiplicatoreffect waarbij jonge leraren worden opgeleid wat betreft het voorkomen van geweld en gender-gerelateerd geweld, en deze expertise vervolgens zouden meenemen naar hun toekomstige scholen. Er werd groen licht gegeven voor een voorbereidende, socio-antropologische studie - die gefinancierd zal worden op het Belgische <i>Study and Consultancy Fund</i> – en die deze problematiek in kaart moeten brengen.</p>	Ontwikkelingssamenwerking

<p>Het Belgische defensiebeleid ligt volledig in de lijn van de “Zero Tolerance Policy” van de Verenigde Naties met betrekking tot seksueel geweld (doc.: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=ST/SGB/2003/13).</p> <p>Door zijn deelname aan diverse werkgroepen, in samenwerking met het ACOS Ops&Trg en de DG JM, heeft België over het algemeen en Defensie in het bijzonder regelmatig zijn standvastige en ondubbelzinnige beleid willen herhalen ten opzichte van zijn eigen blauwhelmen. Vanwege dit standpunt en de ervaring uit het verleden, wordt België door de Verenigde Naties beschouwd als een van de meest geloofwaardige actoren ter zake.</p> <p>De principes van “zero tolerance” met betrekking tot seksueel misbruik in operatie worden herhaald tijdens elke Pre-Deployment Training.</p>	Defensie
<p>Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	Binnenlandse Zaken
<p>Justitie maakt deel uit van de Interdepartementale werkgroep dat het NAP 2015-2019 opvolgt, uitvoert, monitort en evalueert.</p> <p>Op 9 november 2017 zijn er drie proefprojecten “Zorgcentra Seksueel Geweld” in het UZGent, het UMC Brussel en het UMC Luik van start gegaan. Deze centra zijn een verplichting uit het Verdrag van Istanbul. Binnen de Zorgcentra kan het slachtoffer verhoord worden en klacht indienen. Politie en parket werken nauw samen met deze centra.</p> <p>Daarnaast werd in 2017 de Omzendbrief COL 6/2017- Gemeenschappelijke omzendbrief van de Minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal inzake het opsporings- en vervolgingsbeleid inzake eerdergerelateerd geweld, VGV, gedwongen huwelijke en gedwongen wettelijke samenwoningen gepubliceerd. Vaak komen slachtoffers van VGV ook uit oorlogsgebieden en vragen ze asiel aan in België op basis van het feit dat ze riskeren om in hun thuisland een VGV te ondergaan.</p>	Justitie
<p>Het NAP ter Bestrijding van Alle Vormen van Gendergerelateerd Geweld (2015-2019) omvat 235 maatregelen, is toegespitst op zes globale objectieven, waaronder de strijd tegen geweld op het internationaal niveau en is opgemaakt in de lijn van het Verdrag van Istanbul. 41 maatregelen hebben in het bijzonder betrekking op de strijd tegen seksueel geweld. Een interdepartementale groep, die het geheel van de federale, gemeenschaps- en regionale departementen betrokken bij de uitvoering van dit NAP, werd opgericht door het IGVM. Zowel het Verdrag van Istanbul als het NAP besteden expliciet aandacht aan geweld tegen vrouwen en meisjes tijdens en na gewapende conflicten.</p> <p>Het IGVM heeft als moderator deelgenomen aan een symposium ‘<i>Ending Domestic Violence in Europe: Implementing Strategies for Protection and Prevention</i>’ dat op 29 maart 2017 in Brussel georganiseerd werd. Op het initiatief van Equinet heeft het IGVM deelgenomen aan een evenement georganiseerd op 22 maart in Budapest om er een uiteenzetting te geven over ‘<i>Belgian Policies and Strategies for the Implementation of the Istanbul Convention</i>’.</p> <p>Op uitnodiging van DG Justice, Equinet en de Office of the Public Defender of Georgia, nam het IGVM op 6 en 7 april 2017 deel aan de workshop ‘<i>Empowering equality bodies and violence against women</i>’ in Tbilisi, Georgië, georganiseerd door het <i>Technical Assistance and Information Exchange Instrument of the European Commission</i>. Het IGVM gaf een uiteenzetting over de coördinatie van het NAP ter Bestrijding van Alle Vormen van Gendergerelateerd Geweld (2015-2019) en over de Seksismewet. Eveneens in het kader van het <i>Technical Assistance and Information Exchange Instrument</i> van de EU, heeft het IGVM deelgenomen aan een atelier dat van 11 tot 13 oktober georganiseerd werd in Mexico met als doel de training van ambtenaren over het thema ‘<i>Gender Violence and Equal Access to Justice</i>’.</p>	Gelijke Kansen
<p>Steun voor resoluties, adviezen of aanbevelingen.</p>	
<p>België co-sponsorde de relevante thematische resoluties in de MRR en VNAV, zoals de resolutie over de uitbanning van geweld tegen vrouwen en de resolutie over kindhuwelijken in humanitaire situaties, alsook de landenresoluties over de Centraal-</p>	Buitenlandse Zaken

	Afrikaanse Republiek, de Democratische Republiek Congo, Libië, Mali, Noord-Korea, Somalië en Syrië, waarin expliciet aandacht wordt gegeven aan de strijd tegen geweld tegen vrouwen en meisjes.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Ontwikkelingssamenwerking
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Defensie
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Binnenlandse Zaken
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Justitie
	In november 2017 heeft het IGVM zijn antwoord overgemaakt met betrekking tot de gemaakte vooruitgang inzake Resolutie 35/10 van de MRR van de VN over “de versterking van de actie ter eliminatie van het geweld tegenover vrouwen: betrekken van mannen en jongens bij de preventie van geweld tegen alle meisjes en vrouwen en de strijd tegen dit geweld” en Resolutie 71/175 van de AGVN over kindhuwelijken, vroegtijdige huwelijken en gedwongen huwelijken.	Gelijke Kansen
16.	Sensibiliseren van het personeel dat op missie vertrekt rond het thema van geweld tegen vrouwen en meisjes.	
16.a	Tijdens de voorbereiding van vredesmissies en de pre-deployment training in België aandacht vragen voor geweld tegen vrouwen en kinderen en de noodzaak om hen hiertegen te beschermen benadrukken.	
	Concreet ondernomen acties.	
	Tijdens de Pre-Deployment Training van alle militairen die op opdracht vertrekken – zowel binnen een groot detachement of als individuele augmentee – wordt de thematiek gender in detail en aangepast aan de cultuur van het operationeel theater behandeld. De genderthematiek wordt geïntegreerd binnen de “culture awareness”-briefing. Tijdens de vorming van de GFP’s die binnen de grotere detachementen voorzien zijn wordt deze problematiek in detail behandeld, alsook de rapportage en acties die nodig zijn opdat er op een correcte wijze opgetreden kan worden.	Defensie
16.b	Tijdens de voorbereiding van civiele crisisbeheersingsmissies en tijdens de BGT aandacht besteden aan de problematiek van vrouwen en kinderen in gewapende conflicten.	
	Concreet ondernomen actie.	
	In het standaard curriculum voor de ‘Basic Generic Training’ is een opleidingsonderdeel opgenomen over gender en Vrouwen, Vrede, Veiligheid en over kinderen en gewapende conflicten.	Buitenlandse Zaken
17.	Nultolerantie met betrekking tot geweld tegen vrouwen opleggen aan de Belgische vredesmacht.	
17.a	Vervolgen van de daders van seksueel geweld binnen Defensie.	
	Ratio van het aantal klachten ten aanzien van het aantal vervolgingen.	
	Zoals vermeld in 2016 beschikt de DG JM over geen enkele bevoegdheid voor het vervolgen van daders van seksuele inbreuken binnen Defensie. Het vervolgen van daders van seksueel geweld valt namelijk onder de exclusieve bevoegdheid van de gerechtelijke autoriteiten. Dit doet geen afbreuk aan de eventuele orde- of administratieve maatregelen die kunnen worden genomen in geval van seksueel geweld.	Defensie

	De Divisie Geschillen van de DG JM bevestigt geen klachten te hebben ontvangen met betrekking tot seksueel geweld sinds 2009.	
	Ratio van het aantal vervolgingen ten aanzien van het aantal veroordelingen.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Defensie
17.b	De nultolerantie jaarlijks onderlijnen.	
	Herinnering aan de waarden van Defensie en de <i>Joint Individual Common Core Skills</i>.	
	Defensie heeft sinds april 2013 de 7 waarden van Defensie voor het militaire personeel. Deze zijn loyaliteit, eergevoel, integriteit, plichtsbesef, inzet, moed en respect. In de toekomst zullen alle personeelsleden van Defensie tijdens hun jaarlijkse evaluatie eveneens beoordeeld worden op een aantal generieke gedragscompetenties. Deze zijn: flexibel zijn, integer handelen, organisatieloyaliteit tonen, respecteren van anderen en samenwerken.	Defensie
17.c	Toepassen van de VN en NAVO Gedragscode binnen het Belgische leger en deze internationaal promoten.	
	Toepassing en promotie.	
	ACOS Strat: Promotie: Zie ook punt 16.a. De gedragscode wordt, indien nodig, uitdrukkelijk herhaald bij elke Pol-Mil interventie of in het besluitvormingsproces van het ACOS Strat. ACOS Ops&Trg Deze gedragscodes zijn opgenomen binnen de Pre-Deployment Training en zijn vervat binnen een Standard Operating Procedure Operations.	Defensie
17.d	Blijven inzetten op het afdwingbaar maken van de gedragscode in civiele crisisbeheersingsmissies en op de operationalisering van de gedragsstandaarden.	
	Ondernomen acties.	
	Inzake GVDB-missies, heeft België het voortouw genomen in de verschillende werkgroepen (politico militaire groep en civiele werkgroep) om de gedragsregels (<i>code of conduct</i>) onafhankelijk te maken en gelijk te schakelen voor alle missies waardoor er ook duidelijker over gecommuniceerd kan worden. België heeft ook een voortrekkersrol gespeeld bij de herziening van de gedragscode (<i>standards of behaviour</i>) waarbij o.a. de nieuwe VN-standaarden inzake seksueel geweld in conflict werden geïntegreerd.	Buitenlandse Zaken

18.	Strijden tegen de straffeloosheid met betrekking tot geweld tegen vrouwen en strijden de banalisering van de vormen van (seksueel) geweld.	
18.a	Programma's en projecten steunen die erop gericht zijn de rechtsstaat te herstellen teneinde de straffeloosheid van de daders van geweld tegen vrouwen te bestrijden.	
	Ondernomen interventies.	
	Dit is een moeilijk punt in het Bezette Palestijnse Gebied door de 'no contact policy' met Hamas. In Oost-Jeruzalem is de Israëlische politie verantwoordelijk voor het ontvangen van de klachten, dus gaan Palestijnse meisjes daar geen klacht indienen. In Guinee heeft UNFPA al gedeeltelijk preventiecellen ingesteld om de leiding te nemen bij gendergerelateerd geweld.	Ontwikkelingssamenwerking
18.b	Op bi- en multilateraal niveau sensibiliseringsacties organiseren of ondersteunen over het probleem van seksueel geweld voor, tijdens en na gewapende conflicten en andere landen aanmoedigen wetgeving tegen seksueel geweld aan te nemen en toe te passen.	
	Ondernomen interventies.	
	België stelde tijdens het open debat van de VN Veiligheidsraad met betrekking tot seksueel geweld in conflictsituaties dat plaatsvond op 15 mei, dat staten die actief inspanningen leveren voor het opstellen van een legislatief en executief kader, specifiek inzake seksueel geweld, de nodige steun dienen te krijgen voor capaciteitsopbouw hieromtrent (vb. Guinée).	Buitenlandse Zaken
	In Marokko heeft België, via het project van strijd tegen geweld tegen vrouwen van de UNFPA (via een gedelegeerde coöperatie, 2017-2019, 1.250.000 EUR), steun gegeven voor de implementatie van de Marokkaanse wetgeving om seksueel geweld te bestrijden, in het bijzonder via acties voor het verspreiden en sensibiliseren rond het wetgevend kader ervan.	Ontwikkelingssamenwerking
18.c	Het mandaat van de Speciale Rapporteur van de VN inzake geweld tegen vrouwen blijven ondersteunen.	
	Ondernomen interventies.	
	België is in de junisessie van de MRR tussengekomen tijdens het interactief debat met de Speciale Rapporteur inzake geweld tegen vrouwen, waarbij ons land zijn steun uitsprak voor het mandaat van de Speciale Rapporteur.	Buitenlandse Zaken.
	Tijdens CSW61 kwam België tussen met een interventie tijdens het side event inzake samenwerking tussen internationale en regionale vrouwenrechtenmechanismen (<i>a journey to strengthened cooperation between the international and regional mechanisms on women's rights</i>), waarbij ons land haar focus op het dichten van de kloof in de uitvoering tussen internationale en regionale instrumenten inzake geweld tegen vrouwen verwelkomde.	
	Steun voor relevante resoluties.	
	België co-sponsorde de resolutie over de uitbanning van geweld tegen vrouwen tijdens de junisessie van de MRR. In deze resolutie wordt het werk van de Speciale Rapporteur verwelkomt.	Buitenlandse Zaken.

18.d	De staten aanmoedigen om de strijd tegen geweld te integreren in de mechanismen van transitionele justitie en strafrecht en om de strijd tegen seksueel geweld in de eerste plaats te beschouwen als een verantwoordelijkheid van elke staat (<i>ownership</i>).	
	<p>Ondernomen interventies.</p> <p>Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	
18.e	Pleiten voor de bestrijding van straffeloosheid en aanmoedigen van maatregelen op nationaal en internationaal niveau.	
	<p>Ondernomen interventies.</p> <p>In de MRR komt België regelmatig tussen met verklaringen ter ondersteuning van de strijd tegen straffeloosheid. Dit is een centraal thema in bijna alle interventies over landensituaties. België formuleerde ook vragen en aanbevelingen tijdens de UPR van Algerije, Gabon, Ghana, Guatemala, India, Pakistan, Sri Lanka en Tunesië om maatregelen te nemen in de strijd tegen straffeloosheid ten aanzien van geweld tegen vrouwen.</p> <p>Tijdens het open debat van de VN Veiligheidsraad met betrekking tot seksueel geweld in conflictsituaties dat plaatsvond op 15 mei, onderlijnde België het belang van de aanbeveling van de VN Secretaris Generaal om de kwestie seksueel geweld in conflictsituaties integraal op te nemen in de werkzaamheden van het sanctiecomité en ervoor te zorgen dat het comité beroep kan doen op experts ter zake.</p>	
19.	In staten in een fragiele situatie, toezien op de veiligheid van vrouwen en meisjes en op hun bescherming tegen alle vormen van geweld.	
19.a	De situatie van vrouwen in interventiezones opvolgen en een specifiek systeem van rapportage opzetten met betrekking tot geweld tegen vrouwen.	
	Monitoring/Early warning indicators.	
	Dit is enkel mogelijk wanneer de Belgische militairen in de interventiezones in contact komen met de lokale bevolking. Tijdens de vorming van de GFP's die binnen de grotere detachementen voorzien zijn, wordt deze problematiek in detail behandeld, alsook de rapportage en acties die nodig zijn opdat er op een correcte wijze opgetreden kan worden.	Defensie
	In Guinee verzekeren de vroedvrouwen die in het project van UNFPA opgeleid zijn de wekelijkse inzameling van gegevens over de reproductieve gezondheid in rurale gezondheidscentra.	Ontwikkelingssamenwerking
	<p>Ondernomen interventies.</p> <p>Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.</p>	
In Marokko ondersteunt België, via het project voor strijd tegen geweld tegen vrouwen van UNFPA, 2017-2019, met 1.250.000 EUR, de inwerkingtreding van het Observatoire National de la Violence à l'Égard des Femmes. Dit heeft tot doel te waken over alle vormen van geweld tegenover vrouwen en meisjes via een technische steun en de institutionele capaciteiten van de operatoren versterken. Dit systeem laat dan toe een rapportage op te stellen.		Ontwikkelingssamenwerking

19.b	Verderzetten van de actie in het kader van het Verdrag inzake het verbod op clustermunitie en het Verdrag inzake het verbod op antipersoonsmijnen met een bijzondere nadruk op de effecten van deze wapens op kinderen en vrouwen.	
	Ondernomen interventies. In het kader van het Verdrag inzake het verbod op clustermunitie, steunt België de internationale hulp en de nauwere samenwerking met betrekking tot slachtofferhulp en ontminning. Het gender criterium wordt systematisch mee in overweging genomen bij het toekennen van fondsen voor deze twee Belgische prioriteiten in de strijd tegen deze bijzonder dodelijke overblijfselen van oorlogsexplosieven. Tijdens de 16 ^{de} zitting van de Staten die aangesloten zijn bij de Ottawa Conventie (Wenen, 18/12-22/12/2017), benadrukte België de nauwe band die bestaat tussen geïntegreerde slachtofferhulp en de gender benadering. België bepleitte doelgericht een globale multidimensionale benadering van slachtofferhulp die de gender dimensie integreert in iedere activiteit in de strijd tegen mijnen. Rekening houdende met deze benadering en afhankelijk van de aard van de projecten, heeft België expliciet een gender benadering geïntegreerd in een groot deel van de fondsen die in 2017 bestemd werden voor de financiering van activiteiten in deze sector, voor het bedrag van ongeveer 800.000€.	Buitenlandse Zaken
	België is en blijft een verdediger van het conventionele verbod op deze wapens.	Defensie
19.c	Blijvende aandacht besteden aan het respect voor artikel 7.4 in de uitvoering van het Wapenhandelsverdrag (exportverbod in geval van 'gender-based violence/violence against women and children').	
	Opname gender-aspect in EU-gemeenschappelijke actie ter ondersteuning van de implementatie van het wapenhandelsverdrag in derde landen. Tijdens de derde Conferentie van de verdragspartijen van het Wapenhandelsverdrag (11 - 15 augustus 2017 in Genève) onderlijnde België opnieuw het belang van de specifieke referentie naar gendergerelateerd geweld of ernstige geweldpleging tegen vrouwen en kinderen (<i>gender based violence or serious act of violence against women and children</i>) in het Verdrag. België voegde toe dat de tenuitvoerlegging van het Verdrag inzake wapenhandel kan bijdragen tot het bereiken van verschillende Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen waaronder gender gelijkheid, en meer bepaald tot het bereiken van doelstelling 5.2: het uitbannen van geweld tegen alle vrouwen en meisjes. In intra-Europese discussies omtrent wapentransfers, verdedigt België systematisch het belang rekening te houden met de risico's inzake gender gerelateerd geweld.	Buitenlandse Zaken
19.d	Speciale aandacht besteden aan de inspraak van vrouwen inzake ontminningsprogramma's en vrouwen betrekken bij de beslissing welke zones eerst zullen worden ontminnd.	
	Creatie gender-criterium dat systematisch afgetoetst wordt bij beoordeling van nieuwe ontminningsprojecten. Het gender criterium wordt systematisch gecontroleerd bij de evaluatie van nieuwe ontminningsprojecten die aan de FOD Buitenlandse zaken voorgelegd worden voor financiering. De FOD Buitenlandse zaken heeft samen met Handicap International een sensibiliseringscampagne inzake het Verdrag van Ottawa opgezet voor het grote publiek aan de hand van een fototentoonstelling met getuigenissen die herinneren aan de 20 jaar dat België en de NGO al actie ondernemen. De plaats van vrouwen werd hierin in het bijzonder naar voor geschoven.	Buitenlandse Zaken

	Niet van toepassing in 2017.	Defensie
19.e	De initiatieven ondersteunen van internationale, Belgische en lokale NGO's die zich richten op de bescherming van vrouwen en die strijden tegen seksueel geweld, onder andere door een geïntegreerde aanpak van medische en psychosociale zorg, door sociaaleconomische herintegratie van de slachtoffers en door het aanbieden van bescherming en huisvesting.	
	Ondersteunende acties.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
	<p>België ondersteunt verschillende organisaties die opkomen tegen gendergerelateerd geweld. Dit gaat van lokale organisaties tot NGO's en NGA's tot gouvernementele organisaties.</p> <p>In Rwanda is het voorzien dat gender wordt besproken op een volgend 'Forum van de NGA' als bijzonder thema, er werd ook aandacht aan het onderwerp gegeven in het 'Gemeenschappelijk Strategisch Kader 2017-2021' van de NGA's in Rwanda in het kader van de aanpak rond mensenrechten. Daarnaast kan dit altijd ter sprake gebracht worden door betrokkenen op het Forum, en komt het in het algemeen occasioneel ter sprake als transversaal thema op Forums.</p> <p>In Marokko ondersteunt België zowel Belgische als lokale NGO's die werken rond de bescherming van vrouwen tegen seksueel geweld. Een steunproject voor organisaties die werken rond geweld tegen vrouwen (2016-2020, BTC, 2.000.000 EUR) geeft subsidies aan Marokkaanse NGO's die vechten tegen geweld tegenover vrouwen. Het meerjarenprogramma van de Belgische NGA RCN Justitie & democratie 2017-2021 voor Marokko, met een budget van 778.688 EUR, werkt samen met de Marokkaanse NGO Oujda Ain Ghazal voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld, in het bijzonder op het niveau van preventie en steun aan slachtoffers en sensibilisering voor de daders.</p> <p>In de Democratische Republiek Congo steunt België het bilaterale programma voor strijd tegen seksueel geweld dat ingesteld was door de BTC in de provincies Bandundu, Equateur en Tshopo. Het project loopt van 2016 tot 2018 en heeft een budget van 3.000.000 EUR. België steunt er ook het vijfjarenprogramma voor 2017-2021 van het consortium ANGS CNCN – Monde selon les femmes, dat als een van de hoofdpunten de strijd tegen seksueel geweld heeft. De ambassade participeert er ook in de werkgroep rond seksueel geweld, die deel uitmaakt van de werkgroep rond gender, en aan acties als de 16 dagen van activisme om de boodschap van de strijd tegen seksueel geweld over te brengen.</p> <p>In Niger financiert België het NGO-programma 2017-2021 van het NGO Plan België dat als een van de drie doelstellingen de bescherming tegen seksueel geweld heeft en de socio-economische ontvoogding (meer bepaald: '<i>Promouvoir le droit à la protection des adolescentes contre les violences basées sur le genre ainsi que leur autonomisation socioéconomique dans cinquante villages de treize communes des régions de Dosso et Tillabéry</i>'). Er is sinds dit jaar ook een gedelegeerde samenwerking met UNFPA Niger door steun aan hun programma Illimin dat focust op de emancipatie en verzelfstandelijking van meisjes binnen hun sociale omgeving met het oog op het terugdringen van kindhuwelijken en het verminderen van tienerzwangerschappen. Het programma wordt door lokale NGO's uitgevoerd en heeft oog voor het bijstaan van slachtoffers van seksueel geweld.</p> <p>In Benin heeft het bureau de start van het vijfjarenprogramma 2017-2021 van het Plan België, gefinancierd door de Belgische overheid in samenwerking met het Plan België en het Plan Benin. Een van de doelen van het programma is het beschermen van jonge meisjes tegen gendergerelateerd geweld, in het bijzonder huwelijken, zwangerschappen en economische uitbuiting. Daarnaast heeft het bureau ook de acties van UNICEF gefinancierd en ondersteund in de campagne '<i>Tolérance Zero</i>' dat tegen het huwelijk van kinderen is en hun opleiding wil vergemakkelijken.</p>	Ontwikkelingssamenwerking

	Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in staten die zich in een fragiele situatie bevinden.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
	In het Bezet Palestijns Gebied heeft België steun gegeven aan Caritas (1.000.000 EUR), Oxfam (1.100.000 EUR), M3M (400.000 EUR) en Solidarité Socialiste (1.000.000 EUR)	Ontwikkelingssamenwerking
20.	De veiligheid en bescherming van de vrouwen en jonge meisjes verzekeren in het kader van humanitair werk.	
20.a	Rekening houden met de bescherming van vrouwen en meisjes bij humanitaire taken, DDR en SSR programma's zoals het bouwen van vluchtelingenkampen.	
	Projecten of programma's die bijdragen aan gendergelijkheid in staten die zich in een fragiele situatie bevinden.	
	De Belgische Defensie neemt deel aan deze programma's binnen een multinationaal kader (EU, VN, NAVO). Momenteel is België actief binnen drie van zulke programma's (Operation Resolute Support, European Union Training Mission Mali & Centraal-Afrikaanse Republiek) en in elk van deze programma's wordt aan het aspect Gender veel aandacht geschonken en is het opgenomen in de verschillende opleidingsprogramma's. Deze functies worden ook door andere naties ingevuld (Scandinavische landen binnen RSM, VK binnen European Union Training Mission Mali).	Defensie
21.	Bestrijden van mensenhandel.	
21.a	Van de bestrijding van mensenhandel een prioriteit maken in het Nationaal Veiligheidsplan.	
	Aanwijzingen van deze prioriteit.	
	Opstelling van een omzendbrief inzake het behoud van het verblijfsrecht dat in het kader van een gezinshereniging voor slachtoffers van echtelijk geweld bekomen werd.	Binnenlandse Zaken
21.b	Hulp en begeleiding aanbieden aan de slachtoffers van mensenhandel in België.	
	Instrumenten voor hulp en begeleiding.	
	<p>Justitie: De omzendbrief van 26 september 2008 inzake de invoering van een multidisciplinaire samenwerking met betrekking tot de slachtoffers van mensenhandel en/of bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel werd aangepast (zie hiervoor actiepunt 5.4. van het Nationaal Actieplan ter bestrijding van mensenhandel 2015-2019). Op 10 maart 2017 werd de nieuwe omzendbrief van 23 december 2016 inzake de invoering van een multidisciplinaire samenwerking met betrekking tot de slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.</p> <p>Fedasil: Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017. De geplande tweede opleidingsdag, gericht op netwerking en intervisie vanuit de ervaringen op het terrein, heeft niet plaatsgevonden. Voor 2018 zal de opleiding opnieuw bekeken worden in relatie tot de opleiding van EASO (EU Asielagentschap) (EASO Tool on "Trafficking in Human Beings"). In 2017 werden de pilot-trainingen met de EASO tool georganiseerd (mei en december 2017). Vanaf 2018 zal de trainingsmodule op punt staan. Het is een <i>train-the-trainer</i> module bestaande uit twee delen: online tool, gevolgd door face-to-face training. Er is een theoretisch deel (wat is mensenhandel vanuit verschillende perspectieven: juridische</p>	Binnenlandse Zaken-DVZ Justitie

definitie, psychologische gevolgen, ...) en een praktische deel waarbij nadruk ligt op het herkennen van potentiële slachtoffers en doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten.

DVZ:

Voortzetting van het huidige beleid ter zake: In het kader van de omzendbrief van 2016 inzake de invoering van een multidisciplinaire samenwerking m.b.t. slachtoffers van mensenhandel en/of bepaalde zwaardere vormen van mensenhandel, die de omzendbrief van 2008 heeft vervangen, is DVZ vertegenwoordigd in de Interdepartementale Coördinatie Cel voor de strijd tegen de mensenhandel en de mensensmokkel en haar Bureau. Naast de afgifte van de geëigende verblijfsdocumenten, is DVZ ook betrokken in preventiecampagnes die gedekt worden door een preventiebudget of EU-financiering. DVZ werkt ook mee aan vormingen voor eerste lijn actoren die in hoofde van hun beroepsactiviteit in contact komen met slachtoffers of potentiële slachtoffers van mensenhandel.

Aantal en aandeel slachtoffers van mensenhandel die een verblijfsvergunning hebben verkregen.

2017	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Vergunning				
Afgifte BGV 45 dagen	11	6	64,7%	35,3%
Afgifte attest van immatriculatie	58	41	58,6%	41,4%
Verlenging attest van immatriculatie	27	4	87,1%	12,9%
Afgifte BIVR tijdelijk	44	39	53%	47%
Verlenging BIVR tijd	128	222	36,6%	63,4%
Afgifte onbeperkt	34	36	48,6%	51,4%
Totaal	303	348	46,5%	53,5%

Binnenlandse Zaken-DVZ
Justitie

Aantal en aandeel slachtoffers van mensenhandel die werden beschermd.

2017	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Type				
Economisch	18	48	27,3%	72,7%
Prostitutie	53	1	98,2%	1,8%
Mensensmokkel	6	13	31,6%	68,4%
Divers	1	0	100%	/
Bedelarij	0	0	/	/
Totaal	78	62	55,7%	44,3%

Binnenlandse Zaken-DVZ
Justitie

21.c Verdergaan met het integreren van mensenhandel in de bilaterale akkoorden inzake politieke samenwerking.

Akkoorden waarin mensenhandel opgenomen is.

Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017, maar dit principe blijft gehandhaafd.

Binnenlandse Zaken

21.d	De nadruk leggen op mensenhandel in het kader van het concept 'human security' tijdens militaire operaties.	
	Ondernomen interventies.	
	ACOS Ops&Trg Deze problematiek wordt ook steeds aangehaald tijdens de Pre-Deployment Training van zowel de detachementen als van individuele augmentees. DG JM Zoals aangehaald in nota JMLEGAD 14-00360572, "Vrouwen, vrede en veiligheid" - Belgisch Nationaal ActiePlan UNSCR 1325 (NAP 1325) – 2013-2016 van 8 augustus 2014, heeft JMLEGAD-Ops in zijn briefings ter voorbereiding van operaties een luik met betrekking tot mensenhandel opgenomen.	Defensie
21.e	Het mandaat van de Speciale Rapporteur van de VN inzake mensenhandel blijven ondersteunen.	
	Ondernomen interventies.	
	België sprak zijn expliciete steun uit voor het mandaat in de interactieve dialoog met de Speciale Rapporteur inzake mensenhandel tijdens de junisessie van de MRR.	Buitenlandse Zaken
	Steun voor relevante resoluties.	
	Geen specifieke informatie voor 2017.	Buitenlandse Zaken

DOELSTELLING 4: Bevorderen van de deelname van vrouwen aan processen rond conflict, vrede en veiligheid

22.	Toe zien op een betere vertegenwoordiging van vrouwen binnen de federale administraties.	
22.a	Een actief rekruteringsbeleid voeren, de evolutie in de aanwerving van vrouwen analyseren en het rekruteringsbeleid aanpassen op basis van deze analyse.	
	Ondernomen acties binnen het rekruteringsbeleid om vrouwen aan te trekken.	
	<p>Bij de rekrutering voor de buitencarrière ligt het percentage vrouwelijke kandidaten en laureaten momenteel rond de 40%. Dit is een grote verbetering ten aanzien van vroeger, dankzij het nemen van enkele specifieke maatregelen. Zo werd het diplomatiek examen meer gender-neutraal (geen meerkeuzevragen, ook vrouwelijke juryleden en verbeteraars), en werd bij werkgevers ‘branding’ meer aandacht geschonken aan gender (bv. met het filmpje ‘Onze FOD in het vrouwelijk’).</p> <p>Daarnaast nam de FOD maatregelen die het toelaten om werk en gezin beter te combineren, zoals de opening van een kinderdagverblijf en de mogelijkheid tot telewerk bij affectatie in Brussel.</p> <p>Tenslotte heeft de FOD Buitenlandse Zaken ook een <i>Family Officer</i>, die partners en kinderen ondersteunt op de posten. De <i>Family Officer</i> organiseert o.a. workshops, informatiesessies en geeft toegang tot internationale expatplatformen over het leven op post/in het buitenland (bv. over tewerkstelling in het buitenland).</p>	Buitenlandse Zaken
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Ontwikkelingssamenwerking
	De website van Defensie (www.mil.be), in het onderdeel Jobs: http://www.mil.be/nl/pagina/diversiteit bevat een filmpje en een artikel “Iedereen verschillend ... iedereen gelijk” met aandacht voor de genderdimensie bij Defensie.	Defensie
	<p>In de mediacampagnes (radiospots, visuals, tvspots) van de Dienst Rekrutering en Selectie van de federale politie is er steeds een gezond evenwicht in de representatie van mannen en vrouwen.</p> <p>Tijdens rekruteringsbeurzen zijn er zowel mannelijke als vrouwelijke collega’s aanwezig (zowel burgerpersoneelsleden als operationele leden)</p> <p>In interviews van collega’s in het kader van rekruteringscampagnes probeert de dienst ook steeds vrouwen te laten getuigen over hun job binnen de politie (bv ‘de 10 van...’ in Markmagazine, getuigenis vrouwelijke commissaris in de Standaard,...)</p> <p>In samenwerking met de lokale politiezone Brussel Hoofdstad Elsene, heeft de dienst deelgenomen aan <i>women@work</i> editie 2017.</p> <p>Op internationale vrouwendag werden via facebook en twitter de vrouwelijke collega’s in de kijker gezet.</p>	Binnenlandse Zaken-Fedpol

Aantal en aandeel mannen – vrouwen onder de diplomaten, posthoofden, de consuls, de attachés ontwikkelingssamenwerking, de militairen en de geïntegreerde politie.

2017 Functie	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Ambassadeur	7	72	9%	91%
Hoofd Belgian Office	0	1	0%	100%
Hoofd Consulaat	1	4	20%	80%
Consul-Generaal	5	12	29%	71%
Hoofd Diplomatiek Bureau	3	4	43%	57%
Permanent Vertegenwoordiger	0	8	0%	100%
Totaal	16	101	16%	84%

Buitenlandse Zaken
Ontwikkelingssamenwerking

2017 Klasse/niveau	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
A1	29	47	38%	62%
A2	91	185	33%	67%
A3	18	116	13%	87%
A4	14	74	16%	84%
A5	0	10	0%	100%
C (consulaire loopbaan)	11	18	38%	62%
Totaal	163	450	27%	73%

2017 Functie	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Officieren	521	3.700	12,3 %	87,7 %
Onderofficieren	902	11.671	7,2 %	92,8 %
Vrijwilligers	759	10.494	6,7 %	93,3 %
Totaal	2.182	25.865	7,8 %	92,2 %

Defensie

Federale politie (31/08/2017):

2017 Functie	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Agent	12	64	16%	84%
Inspecteur	979	3826	20%	80%

Binnenlandse Zaken-Fedpol

Hoofdinspecteur	344	2277	13%	87%
Commissaris	140	1273	10%	90%
Niet-politieambtenaren	1662	1281	56%	44%
Totaal	3137	8721	26%	74%

Lokale politie (31/08/2017):

2017 Functie	Aantal		Aandeel (%)	
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen
Agent (incl. beveiligingsagenten)	771	793	49%	49%
Inspecteur	5270	15394	26%	51%
Hoofdinspecteur	722	3973	15%	74%
Officieren (commissaris en hoofdcommissaris)	227	1668	12%	88%
CALog-personeel (niet-operationelen)	4534	1663	73%	27%
Totaal	11524	23491	33%	26%

22.b	De sollicitant fysiek voorbereiden.	
	Ondernomen acties.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Defensie
23.	Toezien op een betere vertegenwoordiging van vrouwen binnen internationale organisaties.	
	23.a Aanmoedigen van de Belgische vrouwelijke kandidaturen voor internationale organisaties.	
	Aanmoedigingsacties.	
	Tijdens het afgelopen jaar heeft België zich actief ingezet om het aantal Belgische vrouwen die tewerkgesteld zijn in het VN systeem - in het bijzonder deze op hoge posities - te verhogen door de kandidaturen van Belgische vrouwen aan te moedigen en actief te ondersteunen. Zo steunde ons land dit jaar actief de kandidaturen van verschillende Belgische vrouwen voor hoge posities (D1, D2, ASG, DSG...) in het VN systeem. Mede door een actieve inzet van de Belgische diplomatie werd mevrouw Michèle Coninx in 2017 benoemd als Uitvoerend Directeur voor Counter Terrorisme van de VN en mevrouw Isabelle Durant als Vicesecretaris Generaal voor de Conferentie van de Verenigde Naties voor Handel en Ontwikkeling. België steunde ook het "Senior Women Talent Pipeline" initiatief van de Secretaris-Generaal van de VN, dat gericht is op de bevordering van externe vrouwelijke kandidaten voor directeursposities in VN vredesmissies.	Buitenlandse Zaken

	België maakt samen met een tiental andere VN Lidstaten deel uit van de vriendengroep gender pariteit. Deze vriendengroep komt om de 6 tot 8 weken samen om ideeën en initiatieven uit te wisselen voor het bevorderen van vrouwen in leidinggevende functies in VN Vredesmissies.																														
	De oproepen die door de Divisie Beheer/Intergeallieerde Organisaties van de DG HR verspreid worden, zijn per definitie “gender-/vrouwvriendelijk”, aangezien deze opengesteld zijn voor ALLE militairen van een bepaalde doelgroep (vereisten veelal gebaseerd op competenties). Een vrouwelijke hoofdofficier van de Belgische Defensie is de Chair (voorzitster) (juni 2017 – juni 2019) voor het “NATO Committee on Gender Perspectives”.	Defensie																													
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Binnenlandse Zaken																													
24.	Toezien op een betere vertegenwoordiging van vrouwen in het kader van vredesmissies, civiele crisisbeheersingsmissies en verkiezingswaarnemingsmissies.																														
24.a	Aanmoedigen van vrouwen om zich kandidaat te stellen voor vredesmissies.																														
	Aanmoedigingsacties.																														
	Dit wordt niet specifiek gedaan, er wordt gekeken naar de ‘Right Person for the right Job’ en dit kan zowel een man als vrouw zijn, zolang hij/zij maar over de juiste kwalificaties beschikt. Dit hangt ook af van de beschikbaarheid van zowel de mannen als de vrouwen om aan operaties deel te nemen.	Defensie																													
	Aantal en aandeel mannen en vrouwen (Officieren, Onderofficieren & Vrijwilligers) bijgedragen aan vredesmissies.																														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">2017</th> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Officieren</td> <td>33</td> <td>283</td> <td>10.44 %</td> <td>89.56 %</td> </tr> <tr> <td>Onderofficieren</td> <td>40</td> <td>465</td> <td>7.92 %</td> <td>92.08 %</td> </tr> <tr> <td>Vrijwilligers</td> <td>11</td> <td>496</td> <td>2.17 %</td> <td>97.83 %</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>84</td> <td>1240</td> <td>6.34 %</td> <td>93.66 %</td> </tr> </tbody> </table>	2017	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Officieren	33	283	10.44 %	89.56 %	Onderofficieren	40	465	7.92 %	92.08 %	Vrijwilligers	11	496	2.17 %	97.83 %	Totaal	84	1240	6.34 %	93.66 %	Defensie
2017	Aantal		Aandeel (%)																												
	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen																											
Officieren	33	283	10.44 %	89.56 %																											
Onderofficieren	40	465	7.92 %	92.08 %																											
Vrijwilligers	11	496	2.17 %	97.83 %																											
Totaal	84	1240	6.34 %	93.66 %																											
24.b	Aanmoedigen van vrouwen om zich kandidaat te stellen voor civiele crisisbeheersingsmissies.																														
	Aanmoedigingsacties.																														
	België moedigt vrouwen aan om zich kandidaat te stellen voor de Basic Generic Training. Deze training is een voorwaarde om door Buitenlandse Zaken gesteund te worden bij een gedetacheerde functie. Bij gelijke profielen wordt de voorkeur gegeven aan een vrouwelijke kandidaat.	Buitenlandse Zaken																													
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Binnenlandse Zaken-Fedpol																													
	Augustus 2017: informatiesessie georganiseerd voor kandidaten die geïnteresseerd zijn in civiele crisisbeheersingsmissies.	Justitie																													

Aantal en aandeel mannen en vrouwen bijgedragen aan civiele crisisbeheersingsmissies.														
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aantal</th> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">7</td> <td style="text-align: center;">19</td> <td style="text-align: center;">27%</td> <td style="text-align: center;">73%</td> </tr> </tbody> </table>		Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	7	19	27%	73%	Buitenlandse Zaken
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
7	19	27%	73%											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aantal</th> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">6</td> <td style="text-align: center;">33,3%</td> <td style="text-align: center;">66,7%</td> </tr> </tbody> </table>		Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	2	6	33,3%	66,7%	Binnenlandse Zaken-Fedpol
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
2	6	33,3%	66,7%											
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aantal</th> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">60%</td> <td style="text-align: center;">40%</td> </tr> </tbody> </table>		Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	3	2	60%	40%	Justitie
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
3	2	60%	40%											
24.c	Aanmoedigen van vrouwen om deel te nemen aan de <i>'basic generic training'</i> voorafgaand aan de uitzending voor een civiele crisisbeheersingsmissie.													
Aanmoedigingsacties.														
In de aankondiging voor de opleiding staat vermeld dat vrouwen extra worden aangemoedigd om zich in te schrijven.		Buitenlandse Zaken												
Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Ontwikkelingssamenwerking												
Mei en december 2017: oproep voor kandidaten, om deel te nemen aan de opleiding BGT, wordt door e-Comm (intern kanaal) en intranet gepubliceerd. Augustus 2017: informatiesessie georganiseerd voor kandidaten die geïnteresseerd zijn om deel te nemen aan de BGT –training.		Justitie												
Voor de politie: Nieuwe oproep tot kandidaatstelling beoogd voor de opleiding BGT voor het civiele crisisbeheer.		Binnenlandse Zaken-Fedpol												
Aantal en aandeel mannen en vrouwen die deelgenomen hebben aan de <i>'basic generic training'</i> .														
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aantal</th> <th colspan="2" style="background-color: #cccccc;">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Vrouwen</th> <th style="background-color: #cccccc;">Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">13</td> <td style="text-align: center;">19</td> <td style="text-align: center;">41%</td> <td style="text-align: center;">59%</td> </tr> </tbody> </table>		Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	13	19	41%	59%	Buitenlandse Zaken
Aantal		Aandeel (%)												
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen											
13	19	41%	59%											

	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>0</td> <td>100%</td> <td>0%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Vanuit het Bezet Palestijns Gebied heeft er één vrouw deelgenomen aan de 'basic generic training'.</p>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	1	0	100%	0%	Ontwikkelingssamenwerking	
Aantal		Aandeel (%)													
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen												
1	0	100%	0%												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2</td> <td>4</td> <td>33,33%</td> <td>66,67</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	2	4	33,33%	66,67	Justitie	
Aantal		Aandeel (%)													
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen												
2	4	33,33%	66,67												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	0	0	0	0	Binnenlandse Zaken-Fedpol	
Aantal		Aandeel (%)													
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen												
0	0	0	0												
24.d	Aanmoedigen van vrouwen om zich kandidaat te stellen voor verkiezingswaarnemingsmissies.														
	Aanmoedigingsacties.														
	Niet van toepassing.		Buitenlandse Zaken												
	Aantal en aandeel mannen en vrouwen die deelgenomen hebben aan verkiezingswaarnemingsmissies.														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Aantal</th> <th colspan="2">Aandeel (%)</th> </tr> <tr> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> <th>Vrouwen</th> <th>Mannen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>20</td> <td>22</td> <td>48%</td> <td>52%</td> </tr> </tbody> </table>	Aantal		Aandeel (%)		Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	20	22	48%	52%		Buitenlandse Zaken
Aantal		Aandeel (%)													
Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen												
20	22	48%	52%												
24.e	Op internationaal niveau pleiten voor de participatie van een groter aantal vrouwen in vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies.														
	Ondernomen interventies.														
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Buitenlandse Zaken												
	De behoefte aan een grotere vrouwelijke deelname in operatie werd erkend bij Defensie en werd opgenomen in elke interventie van het ACOS Strat, dat zich ertoe verbindt de rol van vrouwen in het vredesproces, DDR en SSR te benadrukken, ter gelegenheid van zijn bilaterale contacten. Tot op heden kan echter geen enkel concreet voorbeeld worden gegeven ter illustratie van de toepassing van dit engagement.		Defensie												
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.		Binnenlandse Zaken												

25.	Toezien op een betere vertegenwoordiging van vrouwen bij vredesonderhandelingen en de institutionalisering van de rol van vrouwen in processen van vrede en veiligheid stimuleren.	
25.a	Betrekken van Belgische vrouwenorganisaties bij het beleid rond CVE, de preventie van radicalisering en disengagement.	
	Betrokken Belgische vrouwenorganisaties.	
	Zie actielijn 14.b.	Binnenlandse Zaken
25.b	Consultaties met lokale vrouwen en vrouwenorganisaties systematiseren bij <i>fact finding missions</i> en deze informatie verspreiden via de betrokken partners.	
	Consultaties.	
	Tijdens de planningsfase van de Belgische Lead over de Europese Trainingsmissie in Mali en in het bijzonder voor de <i>Influence Support to European Union Training Mission Mali</i> , zijn er pollings uitgevoerd om een baseline perceptiesituatie over de trainingsmissie bij de lokale bevolking te bepalen voor vervolgmetingen. Hierbij werden specifiek vrouwen gekozen om hun visie te weten te komen.	Defensie
25.c	Bij vredesprocessen aandacht vragen voor het opnemen van vrouwelijke mediators en onderhandelaars.	
	Steun voor de deelname van vrouwen aan vredesonderhandelingen.	
	In februari organiseerde ons land te Brussel een internationale conferentie over bemiddeling. Eén van de operationele conclusies van deze conferentie was dat meer aandacht moet gaan naar de rol van vrouwen in bemiddelingsprocessen.	Buitenlandse Zaken
25.d	Op internationaal niveau pleiten voor het opnemen van meer vrouwen in delegaties die deelnemen aan onderhandelingen en processen van vrede en democratisering.	
	Verklaringen waarin wordt verwezen naar de deelname van vrouwen.	
	België pleitte bij de voorbereiding van EUAM (EU adviserende missie) Irak voor de toevoeging van een genderadviseur in de missie.	Buitenlandse Zaken
	Tijdens de interactieve dialogen in de maartsessie van de MRR inzake de mensenrechtensituatie in Mali en Sri Lanka vestigde ons land de aandacht op het belang van de rol van vrouwen in de vredes- en transitionele justitieprocessen in beide landen. Tijdens het open debat voor de VNVR inzake Vrouwen, Vrede en Veiligheid (<i>Realizing the promise of the women, peace and security agenda: ensuring its full implementation, including participation of women</i>) dat plaatsvond op 27 oktober, onderstreepte België het belang van de participatie van vrouwen en de primordiale rol die ze spelen ten dienste van de vrede, alsook hun rol in de hervorming van de veiligheidssector. Er werd o.a. gewezen op het positieve effect van de aanwezigheid van vrouwen in veiligheidstroepen op de relatie met de burgerbevolking.	
25.e	Ondersteunen van de volledige en betekenisvolle deelname van vrouwen aan de strijd tegen de illegale transfer en het misbruik van kleine geweren en lichte wapens.	
	Ondernomen interventies.	
	België heeft actief deelgenomen aan de herziening van de EU-strategie inzake de strijd tegen illegale handvuurwapens en lichte wapens. Deze strategie, die formeel aangenomen zal worden in 2018, moet als coördinatiekader dienen voor maatregelen van de	Buitenlandse Zaken

	Raad van de EU inzake wapenbeheersing in derde landen en naburige regio's. Deze strategie legt de gender- en diversiteitsbenaderingen vast als transversale principes in elke actie ter bestrijding van illegale handvuurwapens en lichte wapens, bijvoorbeeld de bevordering van de <i>empowerment</i> van vrouwen inzake maatregelen met betrekking tot wapencontrole;	
25.f	Pleiten voor de consultatie van lokale vrouwen en vrouwengroepen bij de voorbereiding en bespreking van vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies. Ondernomen interventies. België pleitte bij de voorbereiding van EUAM Irak voor een zo inclusief mogelijke benadering.	Buitenlandse Zaken
26.	De participatie van vrouwen verbeteren in de lokale samenleving.	
26.a	De aanwezigheid van vrouwen aanmoedigen in het lokaal juridisch apparaat en binnen de lokale politie en het leger. Ondernomen interventies. Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
	Dit is een verantwoordelijkheid van de multinationale organisatie die de <i>Security Sector Reform & Disarmament, Demobilisation and Reintegration</i> leiden binnen een bepaald crisisgebied. In zulke operaties waarbinnen de Belgische Defensie deelneemt, gebeurt dit ook.	Defensie
26.b	Steunen van initiatieven die gericht zijn op het versterken van de participatie van vrouwen in de besluitvorming op elk niveau (lokaal, regionaal en nationaal) in het bijzonder in staten in fragiele situatie. Steun voor de participatie van vrouwen aan vredesonderhandelingen. België steunt verschillende regionale, nationale en internationale projecten die voor de rechten van vrouwen opkomen en hun participatie in conflict oplossende mechanismen willen bevorderen. Dit gebeurt zowel in het kader van VN resolutie 1325 als bij lokale initiatieven. In Rwanda steunt België de nationale vrouwenorganisatie ProFemmes die vrouwen een centrale rol geeft in de wederopbouw sinds de oorlog in 1994. In de Democratische Republiek Congo steunt België verschillende programma's. Ten eerste het project ' <i>Droits et Participation des femmes congolaises dans le cadre de la Résolution 1325 (2014-2017)</i> ', dat samen met UN Women is opgezet en focust op vrouwenrechten, vrede en veiligheid, op politieke participatie, leiderschap en economische ontvoogding van vrouwen en op de implementatie van resolutie 1325. Ten tweede het vijfjarenprogramma 2017-2021 van de ANGS RCN dat o.a. focust op het betrekken van vrouwen in mechanismen voor conflictoplossing in Noord-Kivu. Ten derde het vijfjarenprogramma 2017-2021 van de ANGS RCN dat aan de beleidsvorming wil bijdragen via de realisatie van rechten voor bevolkingsgroepen, in het bijzonder voor vrouwen. Bij dit project wordt er samengewerkt met de lokale NGO Dynamique des Femmes Juristes die rond de promotie van mensenrechten, in het bijzonder voor vrouwen, werken. In Benin steunt België enkele projecten. Ten eerste is er in het landbouwprogramma een akkoord met landbouworganisaties over de vertegenwoordiging van vrouwen in besluitvormingsorganen. De vrouwen die voor deze organisaties verkozen zijn hebben een opleiding rond gender, ontwikkeling, vrouwelijk leiderschap en de kunst van het redevoeren. Ten tweede focust in de gezondheidssector het programma PASS-Sourou op de vertegenwoordiging van vrouwen in het associatieve leven en in het overleg tussen verschillende leden van SYLOS (système local de santé). Ten derde is in het project ' <i>Renforcement des capacités</i>	Ontwikkelingssamenwerking

	<p><i>des organisations béninoises</i>’ bijgedragen aan de capaciteitsversterking van 187 vroedvrouwen en verpleegsters die begeleid zijn in de verloskundige en neonatale dringende zorgen, om de mortaliteit te verlagen en vrouwen toe te staan te participeren in het sociale leven van hun gemeenschap.</p>	
	<p>Aantal en kwaliteit van gehouden consultaties met lokale vrouwengroepen.</p>	
	<p>In Rwanda was er in 2017 vaak aandacht voor lokale organisaties die zich voor vrouwenrechten inzetten, waaronder Imbuto Foundation en Rwanda Womens Network. In het Bezet Palestijns gebied zijn er veel en regelmatige consultaties met hoog opgeleide vrouwen met sterke persoonlijkheden, waardoor de ambassade er veel uit haalt.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
26.c	<p>Steunen van lokale vrouwennetwerken en –organisaties om hun juridische, economische, politieke en sociale capaciteiten te versterken.</p>	
	<p>Geleverde steun.</p>	
	<p>In Rwanda steunt België via het Studiefonds de <i>Gender Monitoring Office</i> bij het opstellen van genderprofielen in de gezondheids- en energiesector (zie punt 2c). Daarnaast is er ook samenwerking tussen 11.be en ProFemmes. In Marokko ondersteunt België lokale vrouwennetwerken in de regio Cassablanca. Deze ondersteuning focust in het bijzonder op het netwerk ‘Action femmes des Associations des Quartiers du Grand Casablanca’ dat de lokale vrouwenstructuren ondersteunt in het versterken van de capaciteiten van associatieve vrouwelijke kaders, het versterken van interventies van associaties naar het vrouwelijk publiek en de sensibilisering van het publiek op gebied van gendergelijkheid, gendertoenadering en burgerschap. In het Bezet Palestijns Gebied geeft België vooral politieke steun en vragen de vrouwenorganisaties geen funding. In Guinee leggen de NGA TRIAS en de BTC in hun steun aan agricultuur en ondernemerschap de focus op de begeleiding van vrouwelijke organisaties. Ze geven hiervoor specifieke steun aan lokale vrouwenorganisaties in de vorm van opleiding en begeleiding.</p>	Ontwikkelingssamenwerking
26.d	<p>Aanmoedigen van lokale verwezenlijkingen geënt in het maatschappelijke middenveld, gericht op een betere socio-economische participatie van vrouwen.</p>	
	<p>Projecten of programma’s die bijdragen aan de socio-economische participatie van vrouwen.</p>	
	<p>België ondersteunt verschillende lokale initiatieven die opkomen voor meer participatie van vrouwen, en daarnaast ook Belgische NGO’s en eigen projecten van de BTC. In Marokko ondersteunt de Belgische ontwikkelingssamenwerking het programma Min Ajliki 2.0 met 4.750.000 EUR voor de sociaaleconomische participatie van vrouwen door hun ondernemerscapaciteiten te versterken. Het project werkt op niveau van de civiele Marokkaanse maatschappij samen met de ‘Association des femmes chefs d’entreprise au Maroc’. Het ondersteuningsproject voor economische samenwerkingsverbanden voor de ontwikkeling van de dadelpalmcultuur in de Marokkaanse oasen, dat effectief begonnen is in 2017, draagt bij aan de sociaaleconomische participatie van vrouwen door de ontwikkeling van beroepen en dienstenorganisaties om de rol van vrouwen in de waardeketen van dadels te stimuleren. De BTC droeg 10.000.000 EUR bij aan dit project. Voor Guinee, zie punt 26.c. Daarnaast overweegt de UNFPA ook de begeleiding van 600 kwetsbare meisjes en de ontvoogding van 1000 vrouwen door inkomsten genererende activiteiten. Voor de Democratische Republiek Congo en voor Benin, zie punt 26.b. In Niger voert de BTC een project ter ontwikkeling van de veeteeltsector (Kiyo Arziki, PRADEL) van de gouvernementele</p>	Ontwikkelingssamenwerking

<p>samenwerking uit, dat specifiek de economische participatie van vrouwen in waardeketens in de veeteelt versterkt. Het budget hiervoor is 14.000.000 EUR. Het programma is in opstart. De BTC voert ook een project ter ondersteuning van gedecentraliseerde entiteiten (PAMED2) van de gouvernementele samenwerking uit, dat een specifieke doelstelling heeft die zich in het bijzonder op de economische empowerment van vrouwen richt in 14 gemeenschappen in de regio Dosso (“Les femmes membres des groupements appuyés par le projet ont réduit leur vulnérabilité à l’insécurité alimentaire et leurs tâches domestiques ont été allégées”). Dit project wordt volgend jaar afgesloten. Ten slotte speelt de sociaaleconomische participatie van vrouwen ook een belangrijke rol in volgende NGO-programma’s (2017-2021): Dierenartsen Zonder Grenzen België (verbetering voedselzekerheid en socio-economische situatie van veeteeltactoren), Caritas (voedselzekerheid door capaciteitsversterking en versterking van bestaansmiddelen) en Croix-Rouge de Belgique (versterkte weerbaarheid van kwetsbare gemeenschappen).</p>	
--	--

DOELSTELLING 5: Ondersteunen van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda

27.	Toepassen van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid op het Belgisch federaal niveau en uitvoeren van het NAP.	
27.a	Opstellen van een Belgisch NAP voor de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	
	Aannemen van het NAP.	
	Het NAP werd voorgesteld op de Ministerraad in juli 2017.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
27.b	Steun verlenen aan de administraties en strategische cellen via het aanbieden van expertise met betrekking tot gender.	
	Verleende expertise.	
	<p>Twee leden van het Instituut zetelen in de ‘Adviesraad Gender en Ontwikkeling’, respectievelijk als lid en als plaatsvervangend lid.</p> <p>In het kader van de rapportage 2016 heeft het IGVM aan de verschillende departementen suggesties gedaan in verband met mogelijke acties ter uitvoering van de verschillende engagementen in het NAP Vrouwen, Vrede en Veiligheid.</p> <p>In het kader van de ‘Basic Generic Training on Civilian Crisis Management’ werkte het IGVM de modules ‘Gender and Peacebuilding’ en ‘Women in Armed Conflict’ uit.</p> <p>In 2017 heeft het IGVM bijstand verleend aan verschillende betrokken administraties en beleidscellen in het kader van de opstelling van het derde NAP Vrouwen, Vrede en Veiligheid.</p>	Gelijke Kansen
27.c	Goede praktijken, aanbevelingen en ‘ <i>lessons learned</i> ’ verspreiden en overnemen.	
	Ondernomen interventies.	
	België nam op 26 en 27 april deel aan de eerste vergadering van het VVV focal points netwerk in Alicante. Tijdens deze vergadering werden goede praktijken en oplossingen uitgewisseld tussen de deelnemers inzake VVV nationale actieplannen in licht van opkomende trends in de vrede- en veiligheidssector.	Buitenlandse Zaken
	<p>ACOS Ops&Trg Er is een geïnstitutionaliseerd proces van ‘<i>Lessons Identified, Lessons Learned</i>’ waarbij hier ook evt. zaken m.b.t. de genderthematiek aan bod kunnen komen.</p> <p>DG HR In het kader van het NCGP: 2017: Thema ‘<i>Beyond the Stereotypes - Integrating Gender Perspective into Projecting Stability</i>’ - Deelname: 5 personen. Indien het gaat om personeel van Defensie zijn de gebruikte informatiekanalen het intranet, e-News, het personeelsblad “Dbriefing”, het jaarverslag van de Algemene Directie Human Resources (DG HR) en de website ‘Diversiteit’.</p> <p>DG JM In het kader van zijn bevoegdheden heeft de DG JM de andere betrokken departementen (ACOS Strat en ACOS Ops&Trg)</p>	Defensie

	ingelicht over de aanbevelingen van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties (namelijk A/70/729) en van de Veiligheidsraad (Resolutie 2272 van 2016) met betrekking tot seksuele misbruiken in vredeshandhavingsoperaties. De inwerkingstelling van deze aanbevelingen valt echter niet onder de bevoegdheden van de DG JM.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Binnenlandse Zaken
	Het IGVM nam o.a. deel aan de vergaderingen van de 'EU Informal Task Force on UNSCR 1325' in januari en november 2017 en aan de 'Workshop on National Action Plans', georganiseerd door het Ierse Ministerie van Buitenlandse Zaken in april 2017. Het IGVM nam eveneens actief deel aan de beperkte werkgroep over de herziening van de 'Comprehensive approach to the EU implementation of the United Nations Security Council Resolutions 1325 and 1820 on women, peace and security'. Het IGVM deelde de verslagen en documentatie van deze bijeenkomsten met de bij het NAP Vrouwen, Vrede en Veiligheid betrokken departementen.	Gelijke Kansen
28.	Sensibiliseren van de betrokken actoren en het Belgische publiek.	
28.a	Opstellen van of steun verlenen aan sensibiliseringsacties met betrekking tot de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	
	Sensibiliseringsacties.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
28.b	In België sensibilisering voorzien rond de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid en het NAP.	
	Sensibiliseringsacties.	
	Het IGVM stuurde midden 2017 de rapportage over de uitvoering van het NAP rond resolutie 1325 in 2016 door aan het Parlement en informeerde het Parlement over de aanneming van het derde NAP Vrouwen, Vrede en Veiligheid. Het IGVM zette zijn steun verder aan het Belgisch Actieplatform 1325, een samenwerkingsverband van organisaties die de resoluties inzake Vrouwen, Vrede en Veiligheid ondersteunen en pleiten voor de concrete uitvoering hiervan. Samen met dit Actieplatform organiseerde het IGVM een rondetafel over het nieuwe NAP Vrouwen, Vrede en Veiligheid. Het Instituut nam bovendien de financiële en logistieke aspecten van deze rondetafel ten laste.	Gelijke Kansen
	Budgetlijn voor eigen acties voorzien.	
	De budgetlijn 'Uitvoering engagement NAP Resolutie 1325' werd voorzien in het budget 2017 van het IGVM en gebruikt voor de uitvoering van de acties hierboven. Verschillende organisaties die structurele werkingssubsidies krijgen van het IGVM werken ook rond het thema 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid.	Gelijke Kansen

29.	Stimuleren van de steun voor en de toepassing van, de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid op het internationaal niveau.	
29.a	Toevoegen van een hoofdstuk ‘Vrouwen, Vrede en Veiligheid’ aan de vragenlijst inzake de ‘ <i>Code of Conduct on politico-military aspects of Security</i> ’ van de OVSE.	
	Toevoeging hoofdstuk.	
	De Belgische permanente vertegenwoordiger bij de OVSE is een ‘gender champion’: de rol van vrouwen in elk van de drie dimensies van de OVSE is daarom van groot belang. Ons land ijvert daarbij in de Eerste (politico-militaire) Dimensie voor gendergelijkheid, zowel binnen de OVSE-missies als binnen de deelnemende Staten van de organisatie.	Buitenlandse Zaken
29.b	Ondersteunen van initiatieven om het thema van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid op de agenda van de OVSE te houden.	
	Ondernomen interventies.	
	België steunde actief de ontwerpbeslissing voor de OVSE Ministeriële Raad van december 2017 over vrouwen in de veiligheidssector (<i>Women in the Security Sector</i>), een tekst die het – vooral omwille van Russische tegenstand – uiteindelijk niet haalde.	Buitenlandse Zaken
29.c	Samenwerken met de NAVO en het <i>NATO Committee on Gender Perspectives</i> en ondersteunen van de opstelling en uitvoering van hun actieplan en indicatoren voor de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	
	Ondernomen interventies.	
	<p>De VVV-agenda is een prioriteit voor de Belgische Permanente Vertegenwoordiging bij de NAVO. De Permanente Missie ondersteunt het werk van de Speciale Vertegenwoordiger voor Vrouwen, Vrede en Veiligheid via haar interventies op officiële vergaderingen en door deel te nemen aan de werkgroep "Vrienden van 1325", een informele groep van bondgenoten en partners die de integratie van de VVV-agenda in de verschillende beleidsterreinen van de NAVO ondersteunen. In 2017 heeft België actief deelgenomen aan de controle van de implementatie van het beleid en het actieplan van de NAVO inzake Vrouwen, Vrede, en Veiligheid.</p> <p>België heeft ook geijverd voor de opname van paragrafen inzake resolutie 1325 in het actieplan voor de versterking van de rol van de NAVO in de strijd van de internationale gemeenschap tegen het terrorisme, alsook bij het pakket nieuwe gemeenschappelijke voorstellen voor verdere samenwerking tussen de EU en de NAVO.</p> <p>Binnen de groep “Vrienden van 1325” organiseerde België twee bijeenkomsten om de synergie tussen de civiele en militaire componenten die belast zijn met gender mainstreaming binnen de NAVO te versterken. Voor deze vergaderingen had ons land de Belgische luitenant-kolonel Katrien d’Hert uitgenodigd, voorzitter van het ‘NAVO-comité over genderperspectieven’ binnen het Militair Comité. Tot slot heeft de Belgische delegatie de organisatie van de race "she runs, he runs, we run" gesteund, een race die bij de NAVO wordt georganiseerd om de emancipatie en de diversiteit van vrouwen te bevorderen.</p>	Buitenlandse Zaken

	Het voorzitterschap van de NCGP 2017-2019 wordt waargenomen door België. LtKol SBH K. D'Hert staat in nauw contact met het ACOS Strat voor de verwezenlijking van haar mandaat en geniet de steun van de Sectie Transversaal.	Defensie
29.d	Aanmoedigen en steunen van de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid door internationale en regionale organisaties.	internationale en regionale
	Ondernomen interventies.	
	In multilaterale fora en bilaterale gesprekken pleit België voor de uitvoering van resolutie 1325 (en andere gerelateerde resoluties). De Belgische deelname aan de eerste vergadering van het VVV focal points netwerk in Alicante stond ook in dit teken.	Buitenlandse Zaken
	De toepassing van Resolutie 1325 over het algemeen en het rekening houden met het genderspect in het bijzonder is een transversale thematiek, die het werk beïnvloedt van alle instellingen waar België lid van is. Hoewel de leidende beginsels van het genderbeleid van alle internationale organisaties grotendeels identiek zijn, kan de aanpak en de toepassing variaties vertonen. De taak van het ACOS Strat is bijgevolg de gemeenschappelijke noemer(s) te vinden voor het omschrijven van zijn eigen beleid, ter ondersteuning van de diverse instellingen, teneinde een samenhangend discours te kunnen houden tegenover de internationale gemeenschap	Defensie
29.e	Binnen de EU pleiten voor een versterking van de inspanningen met betrekking tot de uitvoering van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid, met inbegrip van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid, en het bijstaan van de EEAS in deze taak.	
	Ondernomen interventies.	
	Bij de opstart van de EU GVDB-missie in Irak heeft België ervoor gepleit ook een mensenrechten- en gender adviseur op te nemen in het experten team gezien het belang van inclusiviteit bij de hervorming van de veiligheidssector. Deze functie is – na een lange discussie - uiteindelijk toegevoegd aan de lijst met experten.	Buitenlandse Zaken
29.f	De toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid blijven vragen bij alle vredesmissies en civiele crisisbeheersingsmissies, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering.	vredesmissies en civiele
	Ondernomen interventies.	
	België heeft in 2015 mee de non-paper ondertekend inzake gender, vrede en veiligheid in het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) wat o.a. heeft geleid tot het aanstellen van een hoofdadviseur gender bij de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO). Er wordt regelmatig feedback gegeven op het Politiek en Veiligheidscomité (COPS) over de wijze waarop de aanbevelingen in de non-paper in de voorbereiding en uitvoering van missies geïntegreerd werden.	Buitenlandse Zaken
	Defensie blijft de toepassing van Resolutie 1325 en de daaropvolgende resoluties vragen bij de planning en de uitvoering van haar opdrachten onder NAVO- en VN-mandaat, alsook voor de nationale operaties en interventies.	Defensie

30.	Stimuleren van de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid in andere landen.	
30.a	Pleiten voor de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid, o.a. via de aanneming van een NAP, in andere landen, in het bijzonder die in een fragiele situatie, en deze landen hierbij ondersteunen.	
	Landen waaraan steun inzake het thema vrouwen, vrede en veiligheid werd gegeven, type steun en partners.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
	In het Bezet Palestijns Gebied heeft België steun verleent aan het opstellen van NAP 1325 Palestina (2016) en de uitvoering ervan (2017). In de Democratische Republiek Congo werkt België mee aan de herziening van een NAP, aangezien het vorige NAP reeds van 2010 dateert. België steunt er ook het project 'Droits et Participation des femmes congolaises dans le cadre de la Résolution 1325 (2014-2017)', dat samen met UN Women is opgezet en focust op vrouwenrechten, vrede en veiligheid, op politieke participatie, leiderschap en economische ontvoogding van vrouwen en op de implementatie van resolutie 1325.	Ontwikkelingssamenwerking
	Bilaterale en regionale oproepen waarin het thema vrouwen, vrede en veiligheid werd aangehaald.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
	In het Bezet Palestijns Gebied gebeurt dit via de EU (België was niet betrokken bij vredesonderhandelingen, verkiezingswaarnemingen of de vorming van veiligheidsdiensten, dit gebeurt allemaal via de EU, en bij EUPOL COPPS is wel een genderunit aanwezig).	Ontwikkelingssamenwerking
	Aantal en type acties ondernomen door diplomatieke missies om het thema vrouwen, vrede en veiligheid aan te kaarten.	
	Geen specifieke informatie beschikbaar voor 2017.	Buitenlandse Zaken
	In Oeganda draagt België in het kader van het huidige Belgische voorzitterschap van de educatieve donorgroep bij aan de sensibilisatie rond de strijd tegen seksueel en gender gerelateerd geweld. Er zijn twee high level overlegmomenten van de Belgische chair met de First Lady (minister van onderwijs) geweest in februari en juni, met nog twee overlegmomenten die in oktober en december/januari volgen. Bij die overlegmomenten werden o.a. het belang van een veilige leeromgeving en het respect voor de rechten van (jonge) vrouwen en aangekaart. In het Bezet Palestijns Gebied gebeurt dit via de EU.	Ontwikkelingssamenwerking
31.	Versterken van de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid via de verzoeken van de donoren.	
31.a	De aandacht vestigen op de uitvoering van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid bij de coördinatie van donoren in partnerlanden en, naast de bestaande gendercoördinatie, een versterking vragen van de coördinatie inzake de toepassing van de resoluties inzake vrouwen, vrede en veiligheid.	
	Naam en aantal partnerlanden waar er deelgenomen wordt aan coördinatie rond het thema vrouwen, vrede en veiligheid met donorlanden en type coördinatie.	
	In Marokko was België in 2017 actief geëngageerd in de Groupe Thématique Genre, een overleggroep georganiseerd op niveau	Ontwikkelingssamenwerking

	<p>van de lidstaten van de EU in Marokko. De afdeling in Rabat participeert actief aan de coördinatie-inspanningen en de harmonisatie tussen de lidstaten met als doel een gemeenschappelijk programma 'Gender' op basis van de strategische richtlijnen van het GAP.</p> <p>In het Bezet Palestijns Gebied gebeurt dit via de EU gender werkgroep en de NGO gender werkgroep.</p>	
--	---	--

DOELSTELLING 6: Opvolgen en monitoren van de uitvoering van de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda en het NAP

32.	De uitvoering van het NAP coördineren	
32.a	Twee keer per jaar bijeenkomen om de uitvoering van het NAP te bespreken.	
	Aantal bijeenkomsten van de taskforce VVV.	
	De taskforce VVV kwam bijeen in januari 2017 om de opstelling van het derde NAP VVV te bespreken en in december 2017 om te discussiëren over de uitvoering van dat NAP.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
33.	Het Parlement informeren.	
33.a	Jaarlijks rapporteren over de geboekte vooruitgang voor elke actielijn en elk opvolgingsinstrument.	
	Aan het Parlement overgemaakte rapporten.	
	Bijdrage ontvangen op 19 december 2018.	Buitenlandse Zaken
	Bijdrage ontvangen op 23 november 2017.	Ontwikkelingssamenwerking
	Bijdrage ontvangen op 20 december 2017.	Defensie
	Bijdrage ontvangen op 16 maart 2018.	Binnenlandse Zaken
	Bijdrage ontvangen op 30 november 2017.	Justitie
	Midden 2017 stuurde het IGVM de rapportage over 2016 door naar het Parlement. Aangezien de template voor de rapportage 2017 toch aangepast moest worden om overeen te komen met het derde NAP VVV, maakte het IGVM van de gelegenheid gebruik om een nieuw model voor te stellen dat duidelijker moest aangeven welke informatie bij elkaar hoort. Op basis van dit voorstel werkte het IGVM een volledig nieuwe rapportagematrix uit. In augustus 2017 stuurde het IGVM de betrokken departementen de vraag om hun bijdragen voor het rapport 2017 tegen midden oktober 2017 door te sturen. Op basis van deze bijdragen begon het IGVM aan de opstelling van het eerste rapport voor het Parlement.	Gelijke Kansen

34.	Het middenveld informeren en betrekken.	
34.a	Verzekeren van de uitwisseling van informatie, de netwerking van de in België beschikbare genderexpertise en het overleg met het maatschappelijke middenveld, in elk geval in het midden en aan het einde van de periode die het NAP beslaat.	
	Organisatie van twee evenementen van rapportering en overleg. Aantal middenveldorganisaties dat heeft deelgenomen.	
	Alle departementen namen deel aan een rondetafel met de Vredesvrouwen van het Belgisch Actieplatform 1325, georganiseerd door het Instituut. De uitwisseling concentreerde zich op het nieuwe NAP 2017-2021.	Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking Defensie Binnenlandse Zaken Justitie Gelijke Kansen
35.	Het middenveld uit de partnerlanden betrekken.	
35.a	De uitwisseling van informatie verzekeren en het maatschappelijke middenveld uitnodigen deel te nemen aan de opvolging door te rapporteren over elementen doorgegeven door lokale organisaties die deel uitmaken van hun netwerk, in het bijzonder lokale organisaties in partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.	
	Uitnodigingen en resultaten.	
	In het Bezet Palestijns Gebied zijn er nagenoeg wekelijks meerdere ontmoetingen met lokale vrouwenorganisaties.	Ontwikkelingssamenwerking
36.	De EU informeren.	
36.a	Antwoorden op vragen voor input over de opvolging van de EU-indicatoren betreffende resolutie 1325.	
	Verstreckte informatie.	
	België maakte in januari een bijdrage over aan de EU in antwoord op de vragenlijst inzake deze indicatoren (<i>Questionnaire for EU Member States on the indicators for the comprehensive approach to the EU implementation of the UNSC resolutions 1325 en 1820 on Women, Peace and Security</i>).	Buitenlandse Zaken
37.	De VN informeren.	
37.a	Antwoorden op vragen voor input van het VN-Secretariaat betreffende de opvolging van resolutie 1325.	
	Verstreckte informatie.	
	België maakte in mei 2017 een bijdrage over aan UN Women voor het rapport van de VN Secretaris-Generaal over de vooruitgang in de tenuitvoerlegging van VNVR Resolutie over Vrouwen, Vrede en Veiligheid.	Buitenlandse Zaken

4. BIJLAGEN

Bijlage 1: Afkortingen

Bijlage 2: Documenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda

Bijlage 1: Afkortingen

ACOS Ops&Trg: Stafdepartement Operaties en Training van het Ministerie van Landsverdediging
ACOS Strat: Stafdepartement Strategie van het Ministerie van Landsverdediging
AFS: American Field Service
ANGS: Actoren van de Niet-Gouvernementele Samenwerking
ATT: Arms Trade Treaty (Wapenhandelsverdrag)
APMBC: Anti-Personnel Mine Ban Convention (Verdrag inzake het verbod op antipersoonsmijnen)
BGV: Bevel Grondgebied te Verlaten
BIVR: Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister
B.S.: Belgisch Staatsblad
BGT: Basic Generic Training
BTC: Belgische Technische Coöperatie
BTWC: Biological and Toxin Weapons Convention (Verdrag Biologische en Toxinwapens)
CAW: Centrum Algemeen Welzijnswerk
CCM: Convention on Cluster Munitions (Verdrag rond Clustermunitie)
CCW: Convention on Certain Conventional Weapons (Verdrag inzake bepaalde conventionele wapens)
CD: Conference on Disarmament (Conferentie over Ontwapening)
CEDAW: Convention on the elimination of all forms of discrimination against women (Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen)
CGVS: Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen
CIMIC: Civil Military Co-operation (Burgerlijk-militaire samenwerking)
CSW: Commission on the Status of Women (Commissie voor de Status van de Vrouw)
CVE: Countering Violent Extremism (Bestrijden van gewelddadig extremisme)
CWC: Chemical Weapons Convention (Verdrag Chemische Wapens)
DDR: Disarmament, Demobilization and Reintegration (Ontwapening, Demobilisatie en Re-integratie)
DG Com: Algemene Directie Communicatie van het Ministerie van Landsverdediging
DG HR: Algemene Directie Human Resources van het Ministerie van Landsverdediging
DG JM: Algemene Directie Juridische Steun en Bemiddeling van het Ministerie van Landsverdediging
DG MR: Algemene Directie Material Resources van het Ministerie van Landsverdediging
DVZ: Dienst Vreemdelingenzaken
EASO: European Asylum Support Office (Europees Ondersteuningsbureau voor Asielzaken)
EEAS: European External Action Service (Europese Dienst voor Extern Optreden)
EU: Europese Unie

FAO: United Nations Food and Agriculture Organization (Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties)
Fedasil: Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers
FEDPOL: Federale Politie
FOD: Federale Overheidsdienst
GAP: Gender Action Plan
GENAD: Gender Advisor
GFP: Gender Focal Point
GREVIO: Expertengroep inzake de bestrijding van geweld tegen vrouwen en huishoudelijk geweld van de Raad van Europa
GVDB: Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid
IAO: Internationale Arbeidsorganisatie
IGVM: Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
LOI: Lokaal Opvanginitiatief
MRR: Mensenrechtenraad
NAP: Nationaal Actieplan
NAVO: Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NCGP: NATO Committee on Gender Perspectives
NGA: Niet-gouvernementele actor
NGO: Niet-gouvernementele organisatie
OCAD: Orgaan voor de Coördinatie van de Analyse van de Dreiging
OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVSE: Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa
PBC: Peacebuilding Commission (Commissie Vredesopbouw)
RSM: Resolute Support Mission van de NAVO in Afghanistan
SRGR: Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten
SRVN: Speciale Rapporteur van de Verenigde Naties
SSR: Security Sector Reform (Hervorming van de veiligheidssector)
SVSG: Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-generaal
UNFPA: United Nations Population Fund (VN Bevolkingsfonds)
UN-Habitat: United Nations Human Settlements Programme (VN Programma voor Menselijke Nederzettingen)
UNICEF: United Nations Children's Fund (Kinderfonds van de Verenigde Naties)
UNPoA: United Nations Programme of Action on Small Arms and Light Weapons (Actieprogramma van de Verenigde Naties over Kleine en Lichte Wapens)
UNSCR: United Nations Security Council Resolution (Resolutie van de VN-Veiligheidsraad)
UN Women: United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women (Entiteit van de Verenigde Naties voor Gendergelijkheid en de Empowerment van Vrouwen)
UPR: Universal Periodic Review (Universeel Periodiek Onderzoek)
VGV: Vrouwelijke Genitale Verminking
VN: Verenigde Naties

VNAV: VN Algemene Vergadering
VNVR: VN-Veilighedsraad
VNVRR: VN-Veilighedsraadresolutie
VVV: Vrouwen, Vrede en Veiligheid

Bijlage 2: Documenten rond de Vrouwen, Vrede en Veiligheid Agenda

1. Verenigde Naties

- VNVRR 1325:
[http://www.undocs.org/S/RES/1325\(2000\)](http://www.undocs.org/S/RES/1325(2000))
- VNVRR 1820
[http://www.undocs.org/S/RES/1820\(2008\)](http://www.undocs.org/S/RES/1820(2008))
- VNVRR 1888
[http://www.undocs.org/S/RES/1888\(2009\)](http://www.undocs.org/S/RES/1888(2009))
- VNVRR 1889
[http://www.undocs.org/S/RES/1889\(2009\)](http://www.undocs.org/S/RES/1889(2009))
- VNVRR 1960
[http://www.undocs.org/S/RES/1960\(2010\)](http://www.undocs.org/S/RES/1960(2010))
- VNVRR 2106
[http://www.undocs.org/S/RES/2106\(2013\)](http://www.undocs.org/S/RES/2106(2013))
- VNVRR 2122
[http://www.undocs.org/S/RES/2122\(2013\)](http://www.undocs.org/S/RES/2122(2013))
- VNVRR 2242
[http://www.undocs.org/S/RES/2242\(2015\)](http://www.undocs.org/S/RES/2242(2015))
- Women and peace and security. Report of the Secretary-General on the indicators to monitor the implementation of Security Council resolution 1325 (2000)
<http://www.undocs.org/S/2010/173>
- Preventing Conflict, Transforming Justice, Securing the Peace. A Global Study on the Implementation of United Nations Security Council resolution 1325
http://wps.unwomen.org/pdf/en/GlobalStudy_EN_Web.pdf

2. Europese Unie

- Comprehensive approach to the EU implementation of the United Nations Security Council Resolutions 1325 and 1820 on women, peace and security
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15671-2008-REV-1/en/pdf>
- Revised indicators for the Comprehensive approach to the EU implementation of the UN Security Council Resolutions 1325 and 1820 on women, peace and security
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12525-2016-INIT/en/pdf>

3. België

- Vrouwen, Vrede en Veiligheid – Belgisch Nationaal Actieplan voor de implementatie van VN Veiligheidsraadresolutie 1325 (2009-2012):
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/vrouwen_vrede_en_veiligheid_belgisch_nationaal_actieplan_voor_de_implementatie_van_vn
- Belgisch Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede en Veiligheid’: Stand van zaken – December 2011:
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/belgisch_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_en_veiligheid_stand_van_zaken
- Tweede Nationaal Actieplan 'Vrouwen, Vrede, Veiligheid' (2013-2016), ter uitvoering Van VN-Veiligheidsraadresolutie 1325
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013-2016
- Eerste rapportage aan het Parlement inzake het ‘Tweede Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2013-2016), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2013-2014
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/tweede_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013-2016_ter_uitvoering_van_vn_veiligheidsraadresolutie_1325_rapportage_2013-2014
- Tweede rapportage aan het Parlement inzake het ‘Tweede Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2013-2016), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2015
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/tweede_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013_2016_ter_uitvoering_van_vn
- Derde rapportage aan het Parlement inzake het ‘Tweede Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2013-2016), ter uitvoering van VN Veiligheidsraadresolutie 1325’ - 2016
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/tweede_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2013_2016_ter_uitvoering_van_vn_0
- Derde Nationaal Actieplan ‘Vrouwen, Vrede, Veiligheid’ (2017-2021)
http://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/derde_nationaal_actieplan_vrouwen_vrede_veiligheid_2017_2021